

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

La música com a eina per treballar les emocions a la primera infància

Natalia Ponti Coll

Grau d'Educació Infantil

Any acadèmic 2019-20

DNI de l'alumne:

Llorenç Gelabert Gual

Departament de Pedagogia y Didàctiques Específiques

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	☒	☐	☐	☐

Paraules clau del treball:

Educació Infantil, Educació musical, emocions, joc, moviment, activitats

Resum:

Aquest treball de fi de grau (TFG) té com a objectiu abordar i justificar l'ús de l'educació musical com a eina i recurs per potenciar el desenvolupament de les emocions en l'etapa de la primera infància, més concretament en infants de 3 a 6 anys. Molts d'estudis neurocientífics han demostrat que la música activa diferents àrees del cervell, les quals s'encarreguen de la imitació i l'empatia, de tal manera que es pot arribar a sentir la felicitat o la tristesa d'un altre, creant així llaços socials. Per aquesta raó, m'agradaria treballar aquests aspectes realitzant una proposta didàctica on treballaré la música i les emocions, a través de jocs, moviment i activitats artístiques. Aquesta proposta pretén ser una eina que ajudi a futurs mestres, que vulguin començar a fer feina amb la música i les emocions conjuntament, d'una manera original i lúdica.

Paraules clau: Educació Infantil, Educació musical, emocions, joc, moviment, activitats

Abstract:

This Final Project Grade (FPG) has the objective of accost and justify the use of the musical education as a tool and resource to improve the development of the emotions at the stage of the first infancy, more precisely at kids of among 3 and 6 years. Many neuroscientific studies have shown that music activates different areas of the brain, which are responsible for imitation and empathy, so that one can feel the happiness or sadness of another, thus creating social bonds. For this reason, I would like to work on these aspects making a didactic proposal where I will work on music and emotions, through games, movement and artistic activities. This proposal aims to be a tool to help future teachers, who want to start working with music and emotions together, in an original and playful way.

Key words: pre-school education, musical education, emotions, game and movement, activities.

Índex

1. Introducció	5
2. Objectius	6
2.1. Generals	6
2.2. Específics	6
3. Metodologia	6
4. Intel·ligència i educació emocional	8
4.1. L'Educació emocional en el currículum d'Educació Infantil	11
5. La música a l'etapa d'Educació Infantil	12
5.1. Importància de la música a la infantesa	12
5.2. Contribució de la música al desenvolupament global dels infants	14
5.2.1. Desenvolupament psicomotor	14
5.2.2. Desenvolupament lingüístic	15
5.2.3. Desenvolupament cognitiu	15
5.2.4. Desenvolupament emocional	17
5.3. L'Educació musical en el currículum d'Educació Infantil	18
5.4. Treballar l'Educació musical i emocional dins les aules	19
5.4.1. Propostes semblants	20
6. Proposta d'intervenció	21
6.1. Introducció	22
6.2. Objectius	22
6.3. Metodologia concreta de la proposta	23
6.4. Temporització	24
6.5. Sessions	25
7. Conclusions	41
8. Referències bibliogràfiques	43
9. Annexos	46

1. Introducció

Com a cloenda d'un procés de quatre anys de formació en el grau d'Educació Infantil, he trobat adient enfocar aquest treball al tractament de l'educació emocional a través de la música. Ambdós aspectes han estat molt infravalorats per la societat al llarg de la història, però avui dia, la seva importància comença a ser evident, i per tant, a estar patent.

Ha estat la meva experiència personal, la qual m'ha motivat a realitzar aquest treball acadèmic, tocant aquesta temàtica en concret. Per una banda, com a música consider que l'educació musical és absolutament imprescindible des que naixem, ja que, deixant de banda que la música forma part essencial de la nostra vida, aquesta pot ser una eina molt útil per l'aprenentatge general de les persones, i l'adquisició de competències bàsiques per un bon desenvolupament integral. En un primer moment, la meua idea per a realitzar el Treball de Fi de Grau era fer una investigació sobre la gran importància que suposa la música per a les persones, així com també pel seu aprenentatge... Però revisant tota la informació, vaig trobar que era un tema tan ampli i general, que hagués necessitat molt més temps del preestablert. Per aquesta mateixa raó, finalment vaig decidir centrar-me en la música i l'educació emocional, ja que era un tema que també m'interessava molt, sobretot després de cursar l'assignatura de Desenvolupament Emocional.

Actualment, hi ha moltes escoles que encara no s'han format en l'ensenyament-aprenentatge de l'educació emocional, ja que prioritzen, i creuen més útils i importants altres competències, com poden ser la matemàtica o la digital. Està clar que, si tenim en compte que l'objectiu principal de l'educació és el desenvolupament integral i harmònic de l'individu (Decret 71/2008, de 27 de juny, pel qual s'estableix el currículum de l'educació infantil a les Illes Balears), un dels aspectes imprescindibles per aconseguir-ho és, efectivament, el desenvolupament de la part emocional. Per això mateix, tal com exposa Bisquerra (2003), és necessari treballar les emocions des de petits a través de les competències emocionals, per tal de prendre-hi consciència, ser capaç de regular-les i millorar les habilitats socials, d'autonomia i de benestar. A més a més, el tractament de les emocions és un aspecte que es tracta dins un seguit de competències d'Educació Infantil, concretament dins les competències de comunicació lingüística, la social i ciutadana, la cultural i artística, i la d'autonomia i iniciativa personal.

Per altra banda, crec que l'educació musical va més enllà del llenguatge verbal, i que a més a més, té una connexió molt forta amb l'educació emocional, ja que a través del cant, l'execució de moviments, i altres aspectes musicals, les persones som capaces d'expressar allò que sentim,

afavorint fins i tot la comunicació amb altres persones, sense la necessitat d'emprar el llenguatge verbal.

A partir de la fonamentació teòrica, el que pretenc amb aquest treball és proposar diverses activitats i jocs íntimament relacionats amb la música, com a recurs per a treballar les emocions a l'Educació Infantil, amb l'objectiu de millorar els processos d'ensenyament-aprenentatge dels infants, així com també, afavorir el seu desenvolupament integral.

2. Objectius

2.1. Generals

Quant al desenvolupament d'aquest Treball de Fi de Grau, l'objectiu principal que proposem és: plantejar una unitat didàctica amb la finalitat de treballar l'educació emocional a través de la música en el segon cicle d'Educació Infantil, a partir de la producció de diverses activitats i material didàctic.

2.2. Específics

És necessari plantejar una sèrie d'objectius específics, amb l'objectiu d'abordar l'objectiu general:

1. Fonamentar, a partir d'estudis i investigacions prèvies, la intel·ligència, l'educació emocional, i la importància i gran quantitat de beneficis que aporten l'educació musical i emocional en l'Educació Infantil, amb l'objectiu de crear una unitat didàctica útil i sòlida.
2. Revisar i analitzar diferents propostes didàctiques existents sobre el tema.
3. Elaborar una unitat didàctica amb activitats que tractin de manera igualitària la música i les emocions, com a eina per a treballar altres àrees del currículum d'Educació Infantil.

3. Metodologia

El treball constarà de dos grans blocs: un dedicat a la fonamentació teòrica, en la qual s'exposarà tota aquella bibliografia específica en la matèria, exposant les bases del que després serà la meua proposta, i un altre dedicat exclusivament al disseny i desenvolupament de la proposta didàctica, la qual estarà sustentada en aquesta teoria.

En un primer punt, es fa una revisió de l'evolució que ha tingut el concepte d'intel·ligència, i com ha sorgit per tant, el concepte d'educació emocional. D'aquesta manera, s'observa que anys enrere, majoritàriament es pensava que els individus posseïen una única intel·ligència, destacant exclusivament, les habilitats intel·lectuals d'aquests. Posteriorment, es mostren diferents antecedents i definicions sobre el concepte d'emoció, per tal de profunditzar-hi un poc més, i facilitar la seva comprensió, arribant finalment a la necessitat de treballar aquest terme a l'escola, i no només a casa. A més a més, es fa una revisió de la importància que suposa l'educació emocional dins el currículum d'Educació Infantil, en el qual s'observa clarament, un especial interès.

A continuació, passarem a xerrar de la música, començant per la importància que aquesta suposa per a la infantesa. En aquest punt, són molts els autors i estudis, com poden ser Zavalloni o Sarget, que afirmen que la música afavoreix en molts aspectes, quant al desenvolupament integral dels infants. Seguidament, basant-me en Pascual, s'establiran els àmbits en els quals la música contribueix al desenvolupament global dels infants, que són: el desenvolupament cognitiu, el lingüístic, el psicomotor i l'emocional. El fet d'explicar com afecta la música al desenvolupament emocional dels infants com a darrer apartat, fa que s'introdueixi finalment el tema principal del Treball de Fi de Grau, relacionant ambdós aspectes: la música com a eina per a treballar les emocions a la primera infància. D'aquesta manera, es fa una revisió del currículum d'Educació Infantil, per saber quina és la importància que li donen al fet de treballar conjuntament amb la música i les emocions, i les conclusions són que en aquest document les competències artístiques estan bastant infravalorades. Finalment, es fa una petita investigació sobre les propostes didàctiques i experiències pràctiques existents sobre el tema tractat, amb l'objectiu d'agafar idees i no repetir activitats en la meua pròpia unitat didàctica.

Com a darrer punt del treball, s'elaborarà i dissenyarà una proposta didàctica enfocada al segon cicle d'Educació Infantil. Aquesta consistirà en un recull d'activitats, a partir de les quals es pretén treballar de manera conjunta, les competències emocionals que proposa Bisquerra (2003) i la música, d'una manera estimulante i significativa, respectant sempre el ritme dels infants. Aquestes activitats seran presentades en forma de graella, la qual inclourà: el títol de cada activitat, la seva descripció, els objectius que es treballaran, l'organització, la temporització, els materials emprats, la font i les competències curriculars.

4. Intel·ligència i educació emocional

La intel·ligència emocional sempre ha estat un concepte molt difícil de definir. Abans i durant el segle XX, majoritàriament es pensava que les persones posseïen una única i quantificable intel·ligència. Això queda assenyalat a l'article *Orígenes, evolución y modelos de inteligencia emocional*, quan Mara Maricela Trujillo i Luis Arturo Rivas (2005) afirmen que existeixen dues suposicions clàssiques de la intel·ligència: la primera considera que és una capacitat general única i que qualsevol persona posseeix, i la segona afirma que aquesta es pot mesurar a partir d'instruments estandarditzats.

Gardner el 1983 va publicar la teoria de les intel·ligències múltiples, amb la qual va poder ampliar el concepte tradicional d'intel·ligència i proposar un nou model per avaluar-la, que fins aleshores havia estat limitat per les capacitats lingüístiques i lògiques, deixant de banda altres tipus de capacitats i facultats. L'autor afirmava (1999), que la intel·ligència en aquells moments, ja no es podia definir com una capacitat a mesurar, deixant de banda aquells especialistes que únicament la contemplaven des d'una perspectiva psicomètrica.

D'aquesta manera, Gardner identifica la presència de set tipus diferents d'intel·ligència, a les quals, posteriorment (1999) afegiria: intel·ligència naturalista, espiritual, existencial, espacial i moral. A la següent taula troben els diferents tipus d'intel·ligències proposades originalment, així com també les seves característiques:

INTEL·LIGÈNCIES	CARACTERÍSTIQUES
Lingüística	Capacitat de dominar el llenguatge, tant oralment com de manera escrita, així com també l'aprenentatge d'idiomes.
Lògico-matemàtica	Capacitat per l'anàlisi de problemes lògics, la realització d'operacions matemàtiques i investigacions científiques.
Musical	Capacitat d'apreciar, discriminar, compondre, interpretar o produir tècniques musicals de manera activa o pasiva.
Corporal cinestèsica	Capacitat per resoldre problemes o elaborar productes emprant el cos, o parts del mateix.
Espacial	Capacitat per formar un model mental d'un món espacial, i per maniobrar i operar emprant aquest model.

Interpersonal	Capacitat de discernir i respondre apropiadament als estats d'ànim, temperaments, motivacions i desitjos dels altres.
Intrapersonal	Capacitat de formar un model ajustat, verídic, d'un mateix i ser capaç d'emprar aquest model per desenvolupar-se de manera eficaç en la vida.

Taula 1: elaboració pròpia a partir de la teoria de les intel·ligències múltiples de Gardner (1983)

D'alguna manera, les dues darreres intel·ligències descrites anteriorment (intel·ligència interpersonal i intrapersonal), les podem relacionar íntimament amb el concepte d'intel·ligència emocional.

Es considera que la primera vegada que va sorgir el terme d'intel·ligència emocional va ser en un article científic, escrit per Peter Salovey i John D. Mayer el 1990, anomenat Emotional Intelligence. Segons Salovey i Mayer (1990), la intel·ligència emocional és: "la capacidad para supervisar los sentimientos y las emociones de uno/a mismo/a y de los demás, de discriminar entre ellos y de usar esta información para la orientación de la acción y el pensamiento propios" (Salovey y Mayer, 1990, p.189).

Encara i així, aquest concepte no es va popularitzar fins al 1995, quan Daniel Goleman va publicar Emotional Intelligence, basat en les aportacions que varen fer anteriorment Salovey y Mayer el 1990. Goleman (1995) defineix el concepte com: "la capacitat de reconèixer els nostres propis sentiments, els sentiments dels altres, motivar-nos i manejar adequadament les relacions que sostenim amb els altres i amb nosaltres mateixos", i es refereix a les següents aptituds emocionals (Goleman, citat per García, 2008):

- Aptituds personals: són les que estableixen el domini d'un mateix. Podem trobar:
 - Autoconeixement: conèixer els propis estats interns, les nostres pulsions, desitjos, preferències, recursos, i fins i tot, les nostres intuïcions.
 - Autoregulació: ser capaç de controlar els propis estats d'ànim, impulsos i recursos.
 - Motivació: tendències emocionals que guien o faciliten el compliment de les fites establides.

- Aptituds socials: són aquelles habilitats que ens ajuden en les relacions. Podem trobar:

- Empatia: conjunt de capacitats que ens permeten reconèixer i entendre les emocions dels altres.
- Habilitats socials: capacitats que ens permeten aconseguir determinades respostes per part dels altres.

A partir d'aquestes teories, varen anar sorgint moltes altres, així com també es varen publicar molts articles i llibres de diferents autors sobre la intel·ligència emocional. Això va provocar que es comencés a investigar molt més sobre el terme, i a més a més, cercar una manera per aplicar-lo a l'educació.

Com ja hem vist, des del segle XX fins ara, hi ha hagut una gran evolució quant a l'educació emocional, a partir de la publicació de Goleman el 1995. Encara i així, és necessari que aquest terme tingui molta més visibilitat per a la societat, i d'aquesta manera fer-los conscients de la seva gran importància. Per aquesta raó, és necessari que l'educació emocional estigui present, des d'un primer moment en la vida de qualsevol persona i al llarg de tot el cicle vital. Basant-nos en la definició de Bisquerra (1995), l'educació emocional és:

Proceso educativo, continuo y permanente, que pretende potenciar el desarrollo emocional como complemento indispensable de desarrollo cognitivo, constituyendo ambos elementos esenciales del desarrollo de la personalidad integral. Para ello se propone el desarrollo de conocimientos y habilidades sobre las emociones con objeto de capacitar al individuo para afrontar mejor los retos que se plantean en la vida cotidiana. Todo ello tiene como finalidad aumentar el bienestar personal y social (p. 243).

Bisquerra (2003) també va considerar, cinc competències emocionals, que eren: consciència emocional, regulació emocional, autonomia personal (autogestió), intel·ligència interpersonal i habilitats de vida i benestar.

A més a més, l'Informe a la UNESCO de la Comisión Internacional sobre la Educación para el siglo XXI. La Educación encierra un tesoro (Delors, et al. 1996), assenyalava quatre pilars fonamentals perquè l'educació s'organitzés, per tal d'enfrontar-nos als nous reptes que el segle XXI ens proporcionava: aprendre a conèixer; aprendre a fer; aprendre a viure junts i aprendre a ser. Per concloure aquest apartat, podem dir que fins ara l'educació només s'ha centrat en el primer pilar, i un poc en el segon. Els altres dos pilars han quedat inexistents en la pràctica educativa, i realment són els que més relació tenen amb l'educació emocional, i on més èmfasi hem de posar.

4.1. L'Educació emocional en el currículum d'Educació Infantil

Una vegada revisat el Decret 71/2008, de 27 de juny, pel qual s'estableix el currículum de l'Educació Infantil a les Illes Balears, podem afirmar que a la legislació es contempla la importància del desenvolupament emocional i afectiu, així com també del desenvolupament físic, social i intel·lectual dels infants.

En l'àrea de "Coneixement de si mateix i autonomia personal" se li dona especial importància al valor que té l'educació emocional en l'etapa d'Educació Infantil, ja que és, sobretot en el segon cicle, quan els infants comencen a formar la seva pròpia imatge, donant-se d'aquesta manera les bases que formaran la seva pròpia identitat, autoestima i seguretat. Això és necessari per construir "la identitat personal i, per tant, el pas a un concepte de si mateix cada cop més ajustat, que els permeti percebre i actuar d'acord amb les seves possibilitats i limitacions, per a un desenvolupament ple i harmònic."

A continuació, em centraré a explicar alguns dels objectius, continguts i criteris d'avaluació de cada àrea, referents a la intel·ligència emocional a través d'una taula d'elaboració pròpia, però només del segon cicle d'Educació Infantil, ja que és amb aquest amb el qual faré feina durant tot aquest treball.

CONEIXEMENT DE SI MATEIX I AUTONOMIA PERSONAL	
Objectius	Incrementar progressivament la consciència de si mateix i formar-se una imatge ajustada i positiva; identificar i acceptar els propis sentiments, emocions, necessitats, vivències o preferències i ser cada cop més capaços de denominar-los, expressar-los, regular-los i comunicar-los als altres.
Continguts	Acceptació i valoració ajustada i positiva de si mateix i de les pròpies; identificació, comprensió i expressió dels propis sentiments, emocions, vivències, preferències i interessos, respectant també els dels altres; control progressiu dels sentiments i emocions i superació de temors.
Criteris d'avaluació	Participar en jocs, mostrant destreses motores i habilitats manipulatives, i regulant l'expressió de sentiments i emocions; adquirir progressiva seguretat afectiva i emocional, mostrar iniciativa, confiança en si mateix i desig de superació de les dificultats.

CONEIXEMENT DE L'ENTORN	
--------------------------------	--

Objectius	Relacionar-se amb els altres, de forma cada cop més equilibrada i satisfactòria, interioritzant progressivament les pautes de comportament social acceptades col·lectivament i ajustant-hi la pròpia conducta.
Continguts	Establiment i valoració de vincles de relació interpersonal amb els membres dels grups socials als qual pertany, mostrant interès i disposició favorable per establir relacions respectuoses, afectives i recíproques; acceptació, respecte i incorporació progressiva de les pautes de comportament que regeixen la convivència, utilitzant-les de forma contextualitzada.
Criteris d'avaluació	Identificar els grups socials més significatius de l'entorn, algunes característiques de la seva organització i els principals serveis comunitaris.

LLENGUATGE: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

Objectius	Utilitzar la llengua com a instrument de comunicació, de representació, aprenentatge, plaer i expressió, i valorar la llengua oral com un mitjà de relació amb els altres i de regulació de la convivència; expressar emocions, necessitats, sentiments, desitjos, idees i fantasies mitjançant la llengua oral i a través d'altres llenguatges.
Continguts	Utilització i valoració progressiva de la llengua oral per relacionar-se, evocar i relatar fets, explorar coneixements, expressar i comunicar idees, opinions, necessitats, sentiments, interessos i vivències i per ajudar-se en la regulació de la pròpia conducta i de la dels altres; expressió i comunicació de fets, sentiments, emocions, vivències i fantasies a través del dibuix i de produccions plàstiques realitzades amb diversos materials i tècniques, amb una actitud de curiositat, iniciativa i interès i mostrant gust, interès i respecte per les produccions pròpies i les dels altres.
Criteris d'avaluació	Utilitzar la llengua oral de la forma més convenient per una comunicació positiva amb els seus iguals i amb els adults; emprar diferents tipus de mitjans, materials i tècniques dels diferents llenguatges per a comunicar idees, sentiments, necessitats, experiències, desitjos... i com a mitjà d'informació i plaer.

Taula 2: elaboració pròpia a partir del Decret 71/2008, de 27 de juny, pel qual s'estableix el currículum de l'Educació Infantil a les Illes Balears

5. La música a l'etapa de l'Educació Infantil

5.1. Importància de la música a la infantesa

La música és l'expressió més autèntica de l'esperit humà, tan bàsica per al seu desenvolupament com ho és el llenguatge. És ben sabut que el so i la música ens acompanyen en totes les etapes de la nostra vida, des del naixement fins a la vellesa, fins i tot, podem dir que l'educació musical pot iniciar-se abans del naixement, si la mare canta o escolta música durant l'embaràs.

Anys enrere, era molt habitual que les persones que tenien més contacte amb els infants, com les mares, els pares, els avis o els cuidadors, els cantassin cançons populars, cançons de jocs o cançons de bressol, durant gran part del temps que estaven amb ells, ja fos per canviar-los el bolquer, banyar-los, o mentre jugaven. Segons el que he pogut llegir i experimentar personalment, aquests moments de cada vegada més, es donen amb menys freqüència. Així com exposen Santiago i Miras (2002), és degut, entre altres molts motius, al poc temps que passen els adults (sobretot referint-mos a mares, pares i padrins) amb els infants, per la gran demanda laboral que hi ha actualment i pel creixent anticipi de l'edat d'entrada dels infants en les escoles.

Avui dia vivim en un món on no tenim temps per res, tot són presses, i això es veu totalment reflectit en el paràgraf anterior. Gianfranco Zavalloni (2008) ho exposa molt bé en el seu llibre:

La velocidad está ligada a los tiempos lineales, a una producción industrial centrada en usar y tirar, en un modelo de sociedad que consume y que no se preocupa por volver a los ciclos naturales tanto en lo que respecta a bienes como a energías, materias primas y persona. Se trata de un <<tiempo-flecha>>, que no tiene espera. Todo lo que estamos diciendo tiene su inevitable incidencia en la educación, en la formación de las personas y en la organización de la escuela (2008, pàg. 37).

Els estímuls musicals s'han de rebre principalment des de casa, però també hem de tenir en compte que, temps després, l'escola serà l'encarregada de transmetre aquestes experiències musicals. Per aquesta mateixa raó, hi ha molts d'autors, psicòlegs i pedagogs, com Montessori o Decroly, que insisteixen en la importància de la música, i per tant, en la seva inclusió en l'educació com més aviat millor, ja que creuen que la música aporta una gran quantitat de beneficis per al desenvolupament cognitiu, físic, psicològic i social dels infants.

Exactament, va ser a partir del 1958, en la celebració del II Congrés de la UNESCO sobre pedagogia musical, quan es va començar a revalorar aquest terme en l'educació. En aquest

congrés es deia que el cant era un medi excel·lent pel desenvolupament de la capacitat lingüística de l'infant, i per això, es varen decidir i definir les següents, citat per Sarget (2003): la comprensiva i expressiva, la integració, el desenvolupament fisiològic i motriu, la memòria musical, el relaxament i el desenvolupament de l'estètica i el bon gust.

Sarget (2003), així mateix, exposa que la música també afavoreix el desenvolupament integral dels infants, aportant diferents beneficis com: l'estimulació dels sentits, de l'equilibri i del desenvolupament muscular, un augment de la capacitat de la memòria, atenció i concentració, i l'oportunitat d'interactuar amb altres persones, entre d'altres.

Certament, podem concloure que la música és una eina que pot afavorir en el desenvolupament dels infants... Encara i així, el seu correcte funcionament depèn de diversos factors, com poden ser la formació dels docents i la legislació vigent en el moment. Álvarez, Beltran, Caballero, Cebrián i Gómez (2016), creuen que el professorat necessita formar-se de manera continua, per tal de conèixer diferents didàctiques i recursos relacionats amb l'assignatura de música per poder experimentar i estructurar coneixements d'altres disciplines.

5.2. Contribució de la música al desenvolupament global dels infants

En aquest apartat, he decidit basar-me en els quatre àmbits en els quals la música contribueix al desenvolupament integral dels infants, així com exposa Pascual (2006), en el llibre *“Didáctica de la música en Educación Infantil”*.

5.2.1. Desenvolupament psicomotor

“La música es el único arte basado directamente en el ritmo y la dinámica que sea capaz de estilizar los movimientos corporales.” (Dalcroze, citado por Miguel Sassano, 2003: 297)

Normalment, quan escoltem música, la nostra primera reacció és moure'ns a partir de l'execució de diferents moviments consecutius... Per això és important que els infants també puguin fer aquesta relació entre la música i diferents conceptes, com l'alegria, els moviments i el joc, ja que d'aquesta manera els podem ajudar a expressar les sensacions musicals.

A través de la música, es pot treballar l'aspecte físic de l'infant, possibilitant i afavorint la motricitat, la coordinació i altres funcions. González i Prieto (2009) expliquen que el fet d'unir la música a l'aspecte físic dels infants, possibilita i afavoreix la motricitat, la coordinació, així com també les funcions físiques en un context de relació interpersonal.

A més a més, Pascual (2006) també afirma que: “la música trabaja específicamente el conocimiento de las posibilidades sonoras y de movimiento del propio cuerpo, su orientación respecto a los demás, a un espacio o a un tiempo.”

5.2.2. Desenvolupament lingüístic

Quant al desenvolupament lingüístic, trobam molts d'autors que efectivament, confirmen que la música afavoreix en diferents aspectes del desenvolupament del llenguatge, com per exemple: la consciència fonètica, el llenguatge comprensiu, la percepció auditiva i la comprensió lectora, entre d'altres.

Com diu Pascual (2006), una adequada estimulació musical pot ajudar a establir un augment de les connexions neuronals en el cervell, estimulant d'aquesta manera les habilitats verbals. Concretament, són les cançons les quals ajuden més en l'adquisició de nou vocabulari, així com també en l'expressió, entonació, articulació i vocalització. Pascual (2006) cita a Campbell, el qual indica que s'ha comprovat que la música o el ritme contribueixen a solidificar en la memòria tot tipus de conceptes, incloses les paraules, tan en bebès com en adults. Per aquesta mateixa raó, és molt important introduir cançons, a partir de les quals, els infants puguin verbalitzar continguts, paraules i conceptes diversos, com: els números, els colors, l'abecedari, les parts del cos, els dies de la setmana, etc.

5.2.3. Desenvolupament cognitiu

Quant al desenvolupament cognitiu, podem dir que la música permet a l'infant organitzar i ordenar els seus esquemes mentals, desenvolupant-se a la mateixa vegada, tal com exposen Calvo i Bernal (2000, citat per Pascual, 2006, pàg. 55) la intel·ligència general i la musical, a mesura que l'alumne interactua amb la música.

Jauset, J.A. (2006) exposava al seu llibre “¿La música distrae?” que el 2006 es va realitzar un estudi desenvolupat per psicòlegs canadencs, en el qual es va fer un seguiment a dos grups de sis infants (entre quatre i sis anys) durant un any. El primer grup d'infants va rebre classes de música segons el mètode Suzuki, i el segon grup no. Els investigadors, durant l'any que va durar l'experiment varen fer unes quantes magnetoencefalografies i tests musicals, amb els quals varen poder observar com els infants captaven, percebien i integraven els sons musicals, així com també varen poder avaluar la seva capacitat per reconèixer distintes harmonies, ritmes i melodies. Varen arribar a la conclusió, que el grup d'infants que varen seguir el mètode Suzuki, varen mostrar una major sensibilitat davant la melodia produïda pel violí, així com

també una major memorització que els de l'altre grup. Per aquesta mateixa raó, Fujioka, T. et al (2006) varen concloure l'estudi amb aquestes paraules:

While improvement in musical tasks is not surprising after 1 year of Suzuki music lessons, enhanced performance in digit span gives additional evidence for transfer effect between music and non-musical abilities such as literacy (Anvari et al., 2002), verbal memory (Ho et al., 2003), visuospatial processing (Costa-Giomi, 1999), mathematics (Cheek and Smith, 1999) and IQ (Schellenberg, 2004). (2006, pàg. 15)¹

Ho, Cheung i Chan (2003), així com es pot observar en l'experiment anterior, també varen dur a terme un estudi, que es basava en observar un grup d'infants que havien rebut algun tipus de formació musical, i comparar els resultats amb un grup d'infants que no l'havien rebut. Es va poder concloure, que els infants que havien obtingut formació musical, van mostrar més memòria verbal que els infants de l'altre grup. Tot i així, varen decidir fer-los un seguiment durant un any, i les conclusions que varen extreure varen ser, que els infants que havien seguit rebent formació musical, havien millorat considerablement en la seva memòria verbal, mentre que els que havien interromput aquesta formació no havien fet cap millora en aquest aspecte.

Aquests autors també varen decidir fer l'estudi amb persones adultes, i finalment varen arribar a la conclusió que, els adults que van rebre formació musical abans dels dotze anys tenien una millor memòria per a les paraules parlades que els que no la van rebre. En conclusió, Ho, Cheung i Chan (2003), afirmaven que la formació musical té una relació positiva amb la memòria verbal a llarg termini.

It was anticipated that, consistent with our previous results for adults, children with music training would demonstrate better verbal but not visual memory than those without such training. It was also anticipated that there would be a significant correlation between the duration of music training and the proficiency of verbal memory (2003, pàg. 440)²

¹ Traducció: Mentre que la millora en les tasques musicals no és sorprenent després d'1 any de lliçons de música Suzuki, va millorar el rendiment en el rang dels dígitos dona evidència addicional de l'efecte de transferència entre la música i les habilitats no musicals com l'alfabetització (Anvari et al., 2002), memòria verbal (Ho et al., 2003), processament visuoespacial (Costa-Giomi, 1999), matemàtiques (Cheek and Smith, 1999) i IQ (Schellenberg, 2004).

² Traducció: Es va anticipar que, d'acord amb els nostres resultats anteriors per a adults, els nens amb entrenament musical demostrarien una millor memòria verbal però no visual que aquells sense aquest entrenament. També es

5.2.4. Desenvolupament emocional

M'agradaria començar aquest punt, amb una cita de Charles Darwin (2009), autor de 'El origen de las especies', que bàsicament diu que la música no només desperta emocions terribles en nosaltres, sinó també els sentiments més càlids, que s'acaben transformant en devoció.

Avui dia, com ja hem dit anteriorment, sabem que la intel·ligència no es mesura només per la capacitat que tenen els infants de llegir, escriure, raonar, fer càlculs amb números, etc. També és molt important la intel·ligència emocional, ja que gràcies a ella som capaços de desenvolupar-nos en totes les altres àrees de coneixement, i una de les millors maneres per afavorir aquesta capacitat, és amb ajuda de la música.

Gràcies a la música, els infants són capaços d'afavorir les seves habilitats emocionals, ja que aquesta, segons el que diu Yánez (2011, p. 61), estimula i evoca emocions, dóna energia al cos i la ment, promou la relaxació, disminueix els temors i ansietats, i fins i tot, enforteix la consciència d'identitat i autoestima, etc.

Tal com ho exposa Berrocal (2008), s'ha demostrat que les àrees cerebrals que s'activen amb la música i les emocions són les mateixes, per la qual cosa podem arribar a la conclusió que, efectivament, la percepció de la música està íntimament lligada amb les emocions.

Per altra part, podem dir que igual que la música ens pot fer sentir emocions, com: alegria, tristesa, calma, o por, entre d'altres, també és capaç d'estimular-nos records. Així ho explica Juslin (2009), citat per Mosquera (2013), quan diu que el comportament d'una persona a causa de la música pot ser influenciat també per qualche episodi del passat, ja que “la emoción inducida por la música podría ayudarle a evocar recuerdos personales de algún evento específico en su vida, pudiendo ser recuerdos con fuertes conexiones emocionales”.

Com hem pogut llegir, les respostes individuals de les persones davant la música, estan condicionades principalment pels records i les pròpies experiències viscudes, així com també, depenent de l'entorn cultural i social en què les persones hagin crescut i viscut. Malgrat això, s'han pogut definir diferents paràmetres musicals generals, que estan associats a les diferents emocions. Segons Berrocal (2008), els paràmetres que conformen l'estructura musical són:

va preveure que hi hauria una correlació significativa entre la durada de l'entrenament musical i el domini de la memòria verbal (2003, pàg. 440)

- Ritme: Quant als ritmes lents, es pot dir que indueixen al repòs, mentre que els ritmes ràpids inciten al moviment. A més a més, un ritme irregular suggereix alegria, així com un ritme monòton, produeix tristesa
- Melodia: Una variació marcada melòdica es relaciona amb l'alegria, en canvi, si la variació melòdica és mínima, aquesta es vincula amb la tristesa.
- Harmonia: Una música suau i harmoniosa aporta una sensació d'equilibri i serenitat, mentre que una música dissonant, produeix irritabilitat, i fins i tot, pot arribar a generar ansietat.
- To: Les freqüències greus o baixes, tendeixen a relacionar-se amb sentiments de tristesa, mentre que les agudes o altes, tenen relació amb la percepció d'alegria.
- Tonalitat: Les tonalitats majors produeixen estats eufòrics i alegres, mentre que les tonalitats menors, produeixen malenconia i tristesa
- Volum: En general, un volum o intensitat elevada provoca sensacions d'alegria, mentre que un volum baix, dóna lloc a estats o espais de major intimitat i serenitat. “No obstante, una canción que nos resulte agradable puede volverse insoportable a un volumen excesivo.” (p. 113)

5.3. L'Educació musical en el currículum d'Educació Infantil

Com ja hem vist anteriorment, el currículum d'Educació Infantil s'organitza en àrees, concretament en tres, que són: coneixement de si mateix i autonomia personal, coneixement de l'entorn, i llenguatge: comunicació i representació

És el darrer àmbit d'experiència, el qual fa referència a l'educació musical. Així com s'exposa al Decret 71/2008, del 27 de juny:

El llenguatge artístic fa referència tant al plàstic com al musical [...] El llenguatge musical possibilita el desenvolupament de les capacitats vinculades amb la percepció, el cant, la utilització d'objectes sonors i d'instruments, el moviment corporal i la creació a partir de l'escolta activa, l'exploració, la manipulació i el joc amb els sons i amb la música. Es pretén estimular l'adquisició de noves habilitats i destreses que permetin la producció, l'ús i la comprensió de sons de diferents característiques amb un sentit expressiu

i comunicatiu, i que afavoreixin un despertar de la sensibilitat estètica davant les manifestacions musicals de distints llocs i característiques (p. 27).

Després d'haver revisat el currículum, crec que no se li dona la suficient importància, com se li donen a altres competències, com per exemple l'educació emocional. La música, com ja he comentat en diversos moments, pot ser la base per a desenvolupar totes les competències que tenen lloc a l'escola, i més, tractant-se d'Educació Infantil, ja que en aquesta etapa, tots els aprenentatges que es donen, es desenvolupen de manera globalitzada i interdisciplinari, i no només fent referència als alumnes dotats amb aptituds musicals.

5.4. Treballar l'Educació musical i emocional dins les aules

És cert que, per educar als infants en l'educació musical i emocional (així com en qualsevol altra àrea, o valor), és indispensable que els mestres s'hi involucrin, però no podem deixar de banda a les famílies, i la societat en general, ja que també són útils i necessaris per aconseguir preparar als infants per un futur pròxim de qualitat.

Per aquesta raó, he decidit basar-me en les reflexions i propostes que fan Oriola i Gustems (2015), que poden ser útils per a la consecució dels continguts a treballar, a partir de les competències emocionals que definia Bisquerra (2003):

- La consciència emocional es pot treballar a partir de l'audició activa. Segons Calderón, (2014), citat per Oriola i Gustems (2015), aquesta audició activa es pot fer a través d'activitats d'audició de diferents gèneres musicals, gaudiment de l'escolta, identificació i valoració dels diferents elements que componen cada peça, afavoriment del goig estètic a través de les emocions produïdes per la música, identificació de les pròpies emocions, comprensió de les emocions que senten els altres, etc.
- La regulació emocional es pot afavorir, utilitzant la música com a eina per relaxar als infants, o fins i tot, distreure'ls d'alguna conducta no desitjada. Segons Oriola i Gustems (2015): "Cada alumno puede elaborar de forma crítica una selección de audiciones propias que sirvan como una especie de «botiquín» musical (como recurso para relajarse, aislarse de los problemas diarios y afrontar las emociones negativas, etc.)."

- Una bona manera d'afavorir l'autonomia emocional és fent que els infants interpretin col·lectivament una peça musical, o fins i tot, qualque dansa, de manera que cada un d'ells se sentirà, segons Oriola i Gustems (2015): “imprescindible como miembro único del grupo.”
- Quant a la competència social, podem emprar la mateixa activitat que en l'autonomia emocional, ja que la comunicació en aquesta competència és molt important i, segons exposen Oriola i Gustems (2015), quan se prepara i s'assetja una interpretació col·lectiva, s'han de prendre decisions consensuades, de manera que s'han de respectar als companys i resoldre els diverses conflictes que puguin anar sorgint. A més a més, “durante la interpretación de cualquier tipo de pieza la comunicación no verbal adquirirá una relevante importancia, imprescindible para el buen funcionamiento del grupo.”
- Finalment, quant a la competència per a la vida i el benestar, se pot mostrar i ensenyar als infants la gran quantitat de possibilitats que presenta la música, per tal d'entretenir-nos i fer-nos sentir bé. Tal i com diuen Oriola i Gustems (2015): “Por ejemplo, formando parte de una agrupación musical con la que se sientan identificados; escuchando y disfrutando de la música que les guste; bailando con los amigos; etc. Con este tipo de actividades musicales se alcanzará fácilmente un estado de flujo, caracterizado por una sensación de gran libertad, gozo, compromiso y habilidad, que mejorará la felicidad de las personas implicadas.”

5.4.1. Propostes semblants

Durant els mesos que he estat cercant informació sobre la música i les emocions, també he estat investigant sobre possibles propostes que m'agradessin per poder dur a terme la meua.

La veritat és que, la majoria de propostes didàctiques que he anat trobant, eren molt semblants, per no dir iguals. Totes elles incloïen la mateixa activitat, la qual tractava de seleccionar unes quantes peces musicals (sobretot obres clàssiques de compositors com: Haydn, Mozart i Bach, entre d'altres), amb la intenció de tenir una o un parell de cançons, que representessin cada una de les diferents emocions que es volien treballar, per després demanar als infants quina emoció havien sentit mentre escoltaven la peça musical. Per posar un exemple, he extret una peça musical clàssica d'un blog, que la mateixa autora del mateix ha elegit específicament per a representar l'emoció de tristesa. Aquesta obra concretament és el concert

de Beethoven número 5, el segon moviment. Quan he obert l'enllaç per escoltar la peça, no m'ha donat la sensació de transmetre'm tristesa, sinó calma.

Encara i així, cal dir que he trobat un parell de treballs que realment m'han servit per agafar idees, i refer algunes de les seves activitats per fer-les més originals i úniques. A més a més, dues tietes meves (les quals són, una mestra i una psicòloga respectivament) m'han ajudat a pensar altres tipus d'activitats, encara que més enfocades a infants més grans. Tot i així, m'ha servit molt per pensar i repensar tot tipus de jocs, que serveixin per aconseguir els objectius proposats en la meva proposta didàctica.

Finalment, vaig trobar de casualitat una activitat per internet la qual em va agradar moltíssim, ja que en aquesta es treballen les emocions, a través de música i un conte. Aquesta activitat l'he pogut trobar a un blog anomenat Música y Niños, creat el 2016 per una mestra d'Infantil i amb un màster en musicoteràpia, anomenada Isabel Ferrer. L'activitat realment és un conte, que narra un dia de la vida d'una flauta d'èmbol que s'anomena Pepa Flute. En un principi no entenia molt la proposta, ja que al blog només apareixien dos PDF: un era el conte en PDF (per poder imprimir-lo) i l'altre era un document amb els complements necessaris per crear la teva pròpia Pepa Flute. Més tard, vaig veure que abaix del tot, hi havia un enllaç a YouTube, en el qual es mostra com contar el conte (és un vídeo de dues mestres, explicant el conte als infants).

6. Proposta d'intervenció

6.1. Introducció

Al llarg de tot el marc teòric, s'ha pogut comprovar la importància de l'educació musical des d'edats primerenques, així com ho és l'educació emocional. D'aquesta manera, amb el propòsit d'apropar la música als infants des d'una perspectiva lúdica i globalitzadora, he elaborat una proposta didàctica.

La proposta didàctica que he dissenyat està destinada a treballar les emocions a partir de la música en el segon cicle d'Educació Infantil. En el cas que es vulgui emprar aquesta proposta didàctica per a infants d'altres edats, ja siguin més petits o més grans, hi ha la possibilitat de modificar certs objectius, materials o tipus d'organització, entre d'altres, per tal d'augmentar o disminuir la dificultat de les activitats.

L'objectiu principal de la proposta didàctica és tenir una gran quantitat d'activitats variades, dividides en cinc blocs corresponents a les competències emocionals proposades per Bisquerra

(2003), descrites anteriorment en el marc teòric, les quals ajudaran a aconseguir els objectius de l'educació emocional.

A més a més, cal dir que aquesta darrera activitat explicada al punt anterior, m'ha servit per poder crear la primera activitat de la meua proposta didàctica: crear un conte d'elaboració pròpia, on els personatges fossin instruments musicals. La història explica la vida d'un piano que se sent trist, perquè viu en un regne on el seu rei ha prohibit la música... Raó per la qual, el protagonista decideix sortir de casa seva per cercar altres instruments musicals per formar un grup musical. Cada instrument té el seu so específic, el qual s'identifica amb una emoció. Primerament vaig pensar en elaborar físicament el conte, però després de donar-li moltes voltes, vaig trobar que era un poc complicat anar contant el conte i haver d'activar la melodia de cada una de les escenes a l'ordinador, cada molt poc temps... Per això mateix, vaig decidir crear un conte d'elaboració pròpia, però amb el format de Power Point. Amb aquesta eina, el conte podrà tenir una veu de fons (que serà la meua) narrant el conte, mentre els personatges es van movent dins un paisatge, i on les melodies i cançons aniran sonant automàticament, segons l'ordre que jo les col·loqui. Cal dir que he sigut capaç de crear un conte a partir de l'eina Power Point, gràcies a l'adquisició d'habilitats i competències que m'han ensenyat i he adquirit en l'assignatura de Mitjans i Recursos Tecnològics, durant el primer trimestre del quart curs d'Educació Infantil.

6.2. Objectius

6.2.1. Generals

Els objectius generals sobre els quals se sustenta aquesta proposta didàctica, són:

- Afavorir el desenvolupament integral dels infants
- Desenvolupar la capacitat d'expressió de les diferents emocions a través de la música
- Proveir als infants de coneixements, habilitats i recursos perquè entenguin i gestionin les emocions en diverses situacions de manera òptima.
- Incrementar progressivament la consciència de si mateix, i formar-se una imatge ajustada i positiva.
- Respectar i intentar entendre l'estat emocional dels altres, a través de l'empatia

Aquests objectius són generals, i cal dir que no faré un apartat d'objectius específics, ja que més endavant, quan tracti cada una de les sessions, els explicaré detalladament sobre cada una de les activitats proposades, especificant també el bloc concret amb el qual es treballa cada sessió/activitat.

6.3. Metodologia concreta de la proposta

És necessari que, sobretot a Educació Infantil, els infants aprenguin mitjançant el joc, l'acció, el moviment, l'experimentació i la capacitat creativa, i no tant realitzant fitxes i activitats que no tenen cap sentit per ells, sobretot quan es tracta de temes tan importants com és l'educació emocional. És per aquesta mateixa raó, per la qual la metodologia que segueix la meva proposta didàctica es basa en un aprenentatge global, significatiu i vivencial, treballant de manera conjunta la música, les emocions i les capacitats intel·lectuals, afectives i socials, entre d'altres.

Per tal de tenir organitzades i planificades cada una de les activitats i sessions, he decidit seguir un mateix esquema, el qual està concretament definit per dos punts: quin és el criteri que es segueix per fer les activitats i com s'organitzen cada una de les sessions.

Quant al primer punt, cal dir que les activitats estan organitzades i dividides per blocs, concretament per les cinc competències emocionals proposades per Bisquerra (2003), que són la consciència emocional, la regulació emocional, l'autonomia personal (autogestió), la intel·ligència interpersonal, i les habilitats de vida i benestar. He decidit fer-ho d'aquesta manera, ja que, com es tracta d'infants petits que encara no són conscients de les seves pròpies emocions, crec que és necessari començar introduint-les a poc a poc amb el bloc de consciència emocional i regulació emocional, fins a arribar als altres tres blocs, amb un considerable augment de dificultat, amb la possibilitat de deixar de fer les sessions de qualche bloc si es creu que els infants encara no estan preparats.

El segon punt es refereix a com està dividit el desenvolupament de cada una de les sessions. Trobem que hi ha tres moments imprescindibles, que són: l'assemblea, el desenvolupament de l'activitat/joc i un moment per fer reflexions o preguntes. A continuació, faré una explicació detallada de cada un d'aquests moments:

- Assemblea: aquest moment es durà a terme abans del desenvolupament de l'activitat, en el qual es demanarà als infants que s'asseguin a l'estora per donar pas a l'assemblea. Durant aquest moment, s'introduirà el tema que tractarem a la sessió, de manera que els

infants tindran l'oportunitat de preguntar el que vulguin al respecte, així com també comentar entre tots el que saben sobre allò, per tal de contextualitzar l'activitat.

- Desenvolupament de l'activitat: tal i com diu el nom, aquest moment es durà a terme durant el desenvolupament de l'activitat, en el qual s'explicarà als infants com s'hauran de col·locar o organitzar, és a dir, en parella, en petits grups, en cercle o asseguts, entre d'altres, així com també s'indicarà la zona en concret per realitzar la sessió (la seva pròpia aula, el pati, una altra aula, etc). Mentre es realitzi l'activitat, la mestra desenvoluparà el rol de mediador i observador. D'aquesta manera ajudarà i guiarà als infants en allò que faci falta, i també documentarà mitjançant vídeos, fotografies, petites anotacions, etc.
- Moment de reflexió i preguntes: aquest moment es durà a terme després del desenvolupament de l'activitat, en el qual es demanarà als infants que s'asseguin a l'estora (com a l'assemblea) i entre tots comentaran com creuen que ha anat la sessió. Es xerrarà de com s'han sentit durant l'activitat, com se sentien abans i comparar-lo amb el després, així com fer comentaris i preguntes que puguin haver anat sorgint. Aquest moment és imprescindible per a la docent, ja que gràcies als comentaris dels infants, podrà pensar modificacions per a millorar l'activitat en un futur.

Finalment, cal afegir que m'he basat en cinc emocions concretes per a fer la proposta didàctica, les quals són: por, alegria, ràbia, tristesa i calma. He elegit únicament aquestes, entre totes les variades emocions que existeixen, ja que, com que les activitats estan dirigides a infants d'entre tres a sis anys, consider que són les emocions amb les quals es poden sentir més identificats, a part de ser les més simples i fàcils d'expressar, reconèixer i entendre. D'aquesta manera, a cada activitat es treballen aquestes cinc emocions, malgrat tres de les activitats, on es realitzaran sessions de relaxació i només es treballarà l'emoció de la calma.

6.4. Temporització

Pel que fa a la temporització de les sessions, aquestes tindran lloc des del mes de gener fins a final de curs. Com he dit anteriorment es tractaran cinc blocs diferents on hi haurà entre tres i cinc activitats, i per tant, encara que s'estigui treballant un bloc en específic, també es podrà incloure una activitat d'un altre bloc si es considera necessari i adient. Aquesta unitat didàctica

es durà a terme de manera constant i continuada seguint un ordre establert, però si una sessió no ha funcionat del tot bé, o en cas contrari, ha agradat molt, posteriorment es poden repetir les vegades que es cregui oportú. Fent referència a la idea destacada anteriorment, cal dir que es treballaran els cinc blocs en ordre, així com exposa Bisquerra (2003), començant per la consciència emocional, ja que consider que és la competència més introductòria quant al coneixement de les emocions bàsiques.

Finalment, amb relació a la durada de cada sessió, serà de 30-45 minuts cada una segons la meua planificació, encara que és possible que alguna activitat duri un poc menys, o més del que s'ha establert amb anterioritat, sigui per algun inconvenient o l'estat i entusiasme que tinguin els infants en aquell moment. El moment de la realització de la sessió dins l'horari escolar, també dependrà del desenvolupament de la mateixa activitat, així com també dels infants.

6.5. Sessions

BLOC	ACTIVITATS
Bloc 1: Consciència emocional	<ol style="list-style-type: none"> 1. El país DO-RE-MI 2. Construïm i jugam amb el dau emocional 3. Auriculars, música, mans... Acció! 4. Capsa emocional
Bloc 2: Regulació emocional	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ens emocionem mentre pintam música 2. Musicalitzem una història 3. Pedro y el Lobo 4. Quina emoció sóc?
Bloc 3: Autonomia emocional	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aquest sóc jo! 2. Mural emocional 3. Regalam una cançó
Bloc 4: Competència social	<ol style="list-style-type: none"> 1. A què fa gust la música? 2. Avui inventam una cançó! 3. Capsa musical 4. Quina emoció ens transmet aquesta cançó?
Bloc 5: Competències per a la vida i el benestar	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pel·lícules infantils musicals 2. Ens relaxam... 3. Jo també sé fer coses bé!

Taula 3: elaboració pròpia

6.6. Activitats del bloc 1: Consciència emocional

6.6.1. Activitat 1:

Títol	El país DO-RE-MI
Objectius	Ser capaç de comprendre les emocions dels personatges del conte, adquirir vocabulari emocional i expressar idees i reflexions de manera oral.
Competències curriculars	Competència de comunicació lingüística, competència social i ciutadana, competència cultural i artística i tractament de la informació i competència digital.
Materials	Conte (veure annex 8.1), pissarra digital i altaveus.
Temporització	30 minuts
Organització	Grup-classe
Font	Elaboració pròpia

Descripció de l'activitat:

Assemblea: els infants s'asseuran a l'estora i es començarà xerrant sobre què saben els infants de les emocions, per tal d'introduir el tema., amb un seguit de preguntes que formularà la docent: "Sabeu que són les emocions? Quines emocions coneixeu? Què us fa estar feliços, tristos, etc.?". Després, es dirà als infants que s'explicarà un conte, però un conte molt especial, ja que es projectarà a la pissarra digital i sonaran diferents músiques i melodies, per aquesta raó hauran d'estar molt atents.

Desenvolupament de l'activitat: a continuació, es projectarà el conte a la pissarra digital i deixarem que aquest faci la seva funció.

Reflexió i preguntes: després de l'explicació del conte, es deixarà un moment perquè els infants comentin si els ha agradat o no. Més tard, el docent farà unes preguntes obertes perquè els infants reflexionin al respecte: "Creieu que la música que sonava a cada situació lligava amb l'emoció d'aquell personatge? Per què? Quina música li quedaria millor a l'emoció d'alegria, ràbia o tristesa?"

6.6.2. Activitat 2:

Títol	Construïm i jugam amb el dau emocional
Objectius	Conèixer les emocions, expressar i representar les emocions amb l'ajuda d'instruments, fomentar la imaginació i adquirir vocabulari emocional.
Competències curriculars	Competència en comunicació lingüística, competència social i ciutadana i competència cultural i artística.

Materials	<p><u>Primera part de la sessió:</u> Cartró, dibuixos impresos de cares representant l'alegria, la tristesa, la por, la ràbia i la calma, rètols amb els diferents noms de les emocions, ferrament.</p> <p><u>Segona part de la sessió:</u> dau emocional (veure annex 8.2) i instruments musicals de l'aula</p>
Temporització	<p><u>Primera part de la sessió:</u> 15 minuts</p> <p><u>Segona part de la sessió:</u> 30 minuts</p>
Organització	Grup-classe, i també individual.
Font	Elaboració pròpia a partir del document de Merino González, S. (2017): <i>La carpeta de las emociones: Proyecto didáctico para segundo ciclo de Educación Infantil.</i>

Descripció de l'activitat:

1. Primera part de la sessió:

Assemblea: els infants s'asseuran a l'estora i el docent explicarà que l'activitat estarà dividida en dues parts: en la primera crearan entre tots un dau emocional, i en la segona part es jugarà amb ell.

Desenvolupament de l'activitat: amb ajuda del mestre, es crearà un dau de cartró. A cada cara, els infants aniran enganxant els dibuixos i els rètols corresponents de cada emoció.

Reflexió i preguntes: després de crear el dau, es descansarà durant cinc minuts abans de començar a jugar amb el dau, perquè aquest s'assegui bé. D'aquesta manera, s'aprofitarà per demanar als infants diverses preguntes: "Heu aconseguit associar bé cada dibuix amb el seu nom? Us ha agradat fer el dau? Com creieu que jugarem amb ell?"

2. Segona part de la sessió:

Assemblea i desenvolupament de l'activitat: el docent demanarà als infants que s'asseguin a l'estora en cercle i s'explicarà l'activitat. Aquesta consistirà que els infants hauran d'anar tirant el dau un per un, i segons l'emoció que surti, hauran d'agafar un dels instruments de l'aula, col·locar-se enmig del cercle, i intentar inventar una melodia o cançó només amb ajuda de l'instrument, la qual representi l'emoció que ha sortit. Per tal que l'activitat no perdi força, si hi ha algun infant que no es veu capaç d'inventar-se cap melodia, se li donarà l'opció de tocar alguna cançó coneguda que els transmeti aquella emoció.

Reflexió i preguntes: finalment, es comentarà un poc per damunt què els ha semblat l'activitat, i demanarem als infants si creuen que les emocions es poden representar mitjançant diferents cançons/melodies, i per què.

6.6.3. Activitat 3:

Títol	Auriculars, música, mans... Acció!
Objectius	Reconèixer i representar una emoció amb la cara, identificar una emoció a partir del tacte i relacionar una cançó amb una emoció.
Competències curriculars	Competència en comunicació lingüística, competència social i ciutadana, competència cultural i artística i tractament de la informació i competència digital.
Materials	Dispositiu MP4 amb la música seleccionada anteriorment per la docent (veure annex 8.3), auriculars i bena elàstica.
Temporització	30 minuts
Organització	Per parelles
Font	Elaboració pròpia

Descripció de l'activitat:

Assemblea: els infants s'asseuran a l'estora, i se'ls mostrarà els auriculars i les benes elàstiques. D'aquesta manera, s'iniciarà una conversa a partir de les preguntes que vagi formulant el docent, com poden ser: "Sabeu que és això (mostrant els auriculars)? Per a què serveix? Vosaltres a casa en teniu? Què us agrada escoltar amb els auriculars? Què creieu que farem amb això?" A continuació, s'explicarà l'activitat i es demanarà als infants que es posin en parelles.

Desenvolupament de l'activitat: a un dels dos infants se li donarà uns auriculars amb un MP4 amb diferents cançons, mentre que l'altre es tancarà els ulls amb una bena amb ajuda del mestre. L'infant que dels auriculars escoltarà una cançó durant uns 30 segons i haurà de representar amb la cara l'emoció que li ha transmès aquesta. L'altre infant que té els ulls tapats, haurà d'endevinar quina emoció és, tocant la cara a l'altre infant. Quan endevinin quina emoció és, s'alternaran els rols.

Reflexió i preguntes: quan cada infant hagi passat pels dos rols un parell de vegades, el docent donarà per finalitzada l'activitat, i donarà peu al moment per a reflexionar i fer preguntes. Aquí el mestre farà diferents preguntes, com: "Us ha agradat aquest joc? Us ha resultat complicat? Quan teníeu posats els auriculars, us resultava difícil fer l'emoció amb la cara? Amb quina cançó us ha costat més o menys representar una emoció?"

6.6.4. Activitat 4:

Títol	Capsa emocional
--------------	------------------------

Objectius	Ser capaç d'identificar i manifestar diferents emocions, reconèixer i representar les emocions amb l'ajuda d'instruments, fomentar la imaginació i adquirir vocabulari emocional.
Competències curriculars	Competència en comunicació lingüística, competència social i ciutadana i competència cultural i artística.
Materials	Capsa que contengui diferents imatges de cares que representin una emoció (veure annex 8.4)
Temporització	45 minuts
Organització	Grup-classe i individual.
Font	Elaboració pròpia a partir del document de Sanz Ferrer, A. (2018): La música emociona: Una intervenció en el aula de Educación Infantil

Descripció de l'activitat:

Assemblea: el docent prepararà amb anterioritat una capsa, la qual contengui diferents imatges de cares representant emocions. Es demanarà als infants que s'asseguin a l'estora i es mostrarà la capsa emocional, per tal que puguin fer suposicions sobre què és, què hi ha dins, per a què serveix, i què faran amb ella.

Desenvolupament de l'activitat: un per un, els infants hauran d'agafar una imatge de la capsa, i davant la classe sense mostrar la imatge a ningú, hauran de reconèixer l'emoció i representar-la mitjançant una cançó que ells mateixos cantin. La resta d'alumnes, hauran d'identificar l'emoció a partir de la melodia escoltada.

Reflexió i preguntes: quan s'acabi l'activitat, el docent explicarà que potser no tots els infants han representat una melodia semblant amb la mateixa emoció, per això mateix se'ls preguntarà: "En X volia representar l'emoció de tristesa... Hi ha algú que hagi lligat la cançó amb una altra emoció? Per què? Què ha de tenir una cançó perquè sigui trista, alegre, de por, etc.?"

6.7. Activitats del bloc 2: Regulació emocional

6.7.1. Activitat 1:

Títol	Ens emocionem mentre pintam música
Objectius	Expressar les emocions amb la música a través del moviment i el dibuix, fomentar la imaginació i afavorir l'expressió plàstica i musical
Competències curriculars	Competència en comunicació lingüística, competència social i ciutadana i competència cultural i artística.

Materials	Paper continu blanc, llum ultraviolada, pintura especial de llum ultraviolada, música seleccionada anteriorment per la docent (veure annex 8.5) i altaveus
Temporització	45 minuts
Organització	Grup-classe
Font	Elaboració pròpia a partir del document de Sánchez García, C. (2018): <i>Creatividad musical y emociones: Proyecto didáctico en el aula de Educación Infantil</i> .

Descripció de l'activitat:

Assemblea: abans d'entrar a l'aula, es demanarà als infants que es posin les seves bates, ja que realitzaran una activitat de pintura. Cal dir que no se'ls comentarà res més, per tal que sigui una activitat totalment sorpresa per a ells, en la qual puguin pintar lliurement sense cap norma.

Desenvolupament de l'activitat: abans de començar l'activitat el docent haurà folrat tota l'aula amb paper continu blanc, haurà col·locat llum ultraviolada i haurà posat música. Seguidament, els infants entraran a l'aula i abans que es posin a dibuixar, el docent dirà en veu alta que la pintura és especial i que no podran veure què dibuixen fins a acabar l'activitat.

Reflexió i preguntes: després d'uns 30 minuts, el mestre indicarà als infants que es vagin a rentar-se les mans. En acabar, tornaran a entrar a l'aula i el docent apagarà les llums, d'aquesta manera els infants podran veure els dibuixos que han fet mentre sonava la música. El docent aprofitarà per fer diferents preguntes: "Us ha agradat l'activitat? Quina part de la cançó creieu que sonava quan s'estava dibuixant això? La part que representava la por, la de tristesa...? Per què?"

6.7.2. Activitat 2:

Títol	Musicalitzem una història
Objectius	Ser capaç d'adaptar música al fil de la història, conèixer la relació que s'estableix entre la música i els estats d'ànim dels personatges d'una història, identificar les emocions dels personatges de la història/contes i fomentar la imaginació i la improvisació.
Competències curriculars	Competència en comunicació lingüística, competència social i ciutadana i competència cultural i artística.
Materials	Conte explicat anteriorment pel docent (veure annex 8.6), o una història inventada pel docent i instruments musicals
Temporització	30 minuts
Organització	Grup-classe
Font	Elaboració pròpia

Descripció de l'activitat:

Assemblea: els infants s'asseuran a l'estora de l'assemblea, i allà mateix, el mestre explicarà als infants de què tracta l'activitat.

Desenvolupament de l'activitat: el docent té la possibilitat d'explicar una història inventada al moment (aquesta opció és més recomanable per a infants més grans, o per a infants que facin aquesta activitat per segona o tercera vegada, ja que sabran com funciona) o un conte conegut pels infants que s'hagi explicat amb anterioritat (aquesta opció és més recomanable per a infants petits, o per fer l'activitat per primera vegada). D'aquesta manera, a mida que es vagi explicant el conte, els infants hauran de representar les emocions dels diferents personatges mitjançant els instruments de l'aula o els sons produïts pel propi cos.

Reflexió i preguntes: quan s'acabi l'activitat, es donarà pas al moment de reflexió i de preguntes. Entre tots es comentarà si els ha agradat l'activitat, si els ha semblat difícil o fàcil i perquè, com podríem millorar-la, etc.

6.7.3. Activitat 3:

Títol	Pedro y el Lobo
Objectius	Identificar les emocions dels personatges de la història i relacionar-les amb experiències viscudes per ells mateixos, adquirir tècniques per gestionar les emocions davant un conflicte, respectar el torn de paraula i escoltar activament als altres
Competències curriculars	Competència en comunicació lingüística, competència social i ciutadana, competència cultural i artística, tractament de la informació i competència digital i competència per a l'autonomia i iniciativa personal.
Materials	Conte musical (veure annex 8.7), altaveus i pissarra digital.
Temporització	30 minuts
Organització	Grup-classe
Font	Elaboració pròpia

Descripció de l'activitat:

Assemblea: amb els infants asseguts a l'estora, el mestre mostrarà una imatge de la pel·lícula i formularà un seguit de preguntes: "Coneixeu aquest conte? De què el coneixeu? Us agrada? De què tracta?"

Desenvolupament de l'activitat: en aquesta activitat no és necessari que hi hagi el moment de reflexió i preguntes, ja que aquest es durà a terme en el mateix moment del desenvolupament de l'activitat. Així, a mida que es vagi visualitzant el conte, el docent l'anirà aturant, on preguntarà als infants: "Què li passa a aquest personatge? Com creus que se sent? Està bé el

que fa? Com podríem canviar això? Us ha passat alguna vegada? Com us sentíeu? Com ho vàreu solucionar?”

6.7.4. Activitat 4:

Títol	Quina emoció sóc?
Objectius	Donar nom a les emocions, reconèixer la veu i el cos com a instrument de l'expressió musical en el seu entorn quotidià, expressar les emocions mitjançant l'entonació i el cant i identificar les pròpies emocions i les de la resta de companys.
Competències curriculars	Competència en comunicació lingüística, competència social i ciutadana i competència cultural i artística.
Materials	No es necessita cap material
Temporització	30 minuts
Organització	Grup-classe
Font	Elaboració pròpia

Descripció de l'activitat:

Assemblea: el docent demanarà als infants que s'asseguin en forma de cercle, i com a introducció a l'activitat es preguntarà als infants: “Us agrada cantar? Per què? Sabríeu cantar el vostre nom, representant una emoció? Creieu que és fàcil o complicat? Per què?”. A continuació, el mestre explicarà l'activitat, i ell mateix farà un exemple amb cada una de les diferents emocions, per tal que quedi clar.

Desenvolupament de l'activitat: un per un, els infants s'hauran de presentar dient el seu nom, i hauran d'afegir l'emoció que vulguin representar, però entonant i sense representar-la amb la cara. Per exemple, "Hola, jo sóc na Tània, i em sent molt feliç". Seguidament, la resta d'infants hauran de representar l'emoció de la seva companya, únicament amb la cara. D'aquesta manera, es dona veu i protagonisme a tots els infants.

Reflexió i preguntes: després de l'activitat, es preguntarà als infants: “Com us heu sentit? Us ha agradat? Per què? És complicat no representar una emoció amb la cara mentre cantam, veritat? Per què creieu que passa això?”

6.8. Activitats del bloc 3: Autonomia emocional

6.8.1. Activitat 1:

Títol	Aquest sóc jo!
-------	----------------

Objectius	Reconèixer el timbre de veu dels companys, reconèixer un company, únicament a través de l'escolta activa de les seves característiques físiques, prendre consciència de les propietats relaxants de la música, i de la concentració que ens aporta, i fomentar el treball en equip
Competències curriculars	Competència en comunicació lingüística, competència social i ciutadana i competència cultural i artística.
Materials	Musica relaxant (veure annex 8.8)
Temporització	30 minuts
Organització	Grup-classe
Font	Elaboració pròpia

Descripció de l'activitat:

Assemblea: els infants s'asseuran a l'estora en forma d'assemblea i el docent explicarà l'activitat. D'aquesta manera, es posarà música relaxant de fons, es preguntarà als infants: "Qui ets?". Per fer-ho més fàcil, el docent formularà unes preguntes, per tal de dirigir les respostes dels infants: "Com tinc el nas? És gran, petit...? I els meus ulls, de quin color són? Com tinc el cabell? Comestic la majoria del temps: enfadat, trist, content...?". Després, es tancaran els ulls i pensaran qui i com són ells mateixos, fins que el docent els avisi.

Desenvolupament de l'activitat: quan s'hagi acabat el temps per pensar, el mestre anirà indicant als infants un per un, fent un toc a l'espatlla per donar el torn de paraula. Els infants hauran d'explicar qui són, així com també faran una descripció física d'ells mateixos, però sense dir el seu propi nom. Mentrestant, els altres infants estaran amb els ulls tancats, i mitjançant la descripció de cada un dels companys, hauran d'esbrinar qui és.

Reflexió i preguntes: finalment, els infants tindran l'oportunitat de comentar si la descripció que ha fet algun dels seus companys és encertada o no, i per què, amb la possibilitat de descriure'l qui vulgui, sempre positivament i sense faltar al respecte.

6.8.2. Activitat 2:

Títol	Mural emocional
Objectius	Afavorir l'expressió plàstica, expressar una idea o una emoció amb la música a través del dibuix i respectar l'opinió dels altres
Competències curriculars	Competència en comunicació lingüística, competència social i ciutadana i competència cultural i artística.
Materials	Un foli A3 per cada infant, pintures, i diferents cançons (veure annex 8.9).
Temporització	40 minuts
Organització	Individual i grup-classe

Font	Elaboració pròpia
-------------	-------------------

Descripció de l'activitat:

Assemblea: el docent demanarà als infants que s'asseguin a les cadires, repartirà a cada un d'ells un foli A3 i col·locarà enmig de cada taula un estoig amb diferents pintures de colors. Cada foli estarà dividit en quatre parts iguals. D'aquesta manera, el mestre donarà les pautes a seguir per realitzar aquesta activitat.

Desenvolupament de l'activitat: es posaran diferents cançons, de manera que cada vegada que s'escolti una diferent, els infants hauran d'escriure, pintar o dibuixar el que els transmet en els quadrants, però seguint un ordre establert: començaran pel quadrant de dalt a l'esquerra, després el de dalt a la dreta, seguidament el de baix a l'esquerra i finalment el de baix a la dreta.

Reflexió i preguntes: quan s'hagi finalitzat l'activitat, es compararan els dibuixos dels infants i s'analitzarà perquè són tan diferents uns dels altres depenent de la música que sonava. La conversa la guiarà el docent a través de preguntes com: "Veieu alguna diferència entre els dibuixos del quadrant de dalt a l'esquerra? Recordeu quina música sonava? Per què són tan diferents uns dibuixos dels altres, si sonava la mateixa música? Creieu que els colors que heu emprat també tenen relació amb la música que sonava i l'emoció que representava? Per què?"

6.8.3. Activitat 3:

Títol	Regalam una cançó
Objectius	Identificar les emocions, expressar les emocions a través de la música, emfatitzar amb les emocions dels altres, adquirir tècniques per gestionar les emocions davant un conflicte, identificar i reflexionar sobre resolucions de conflictes, tant les pròpies com les de la resta de companys, fomentar la participació familiar, respectar el torn de paraula i escoltar activament a la resta de companys.
Competències curriculars	Competència en comunicació lingüística, competència social i ciutadana, competència cultural i artística, competència per aprendre a aprendre, i competència per a l'autonomia i iniciativa personal
Materials	Capsa amb els noms dels alumnes i pissarra digital.
Temporització	45 minuts
Organització	En parelles i grup-classe.
Font	Elaboració pròpia

Descripció de l'activitat:

Assemblea: abans de dur a terme l'activitat, el mestre s'haurà encarregat de crear una capsa, la qual contengui tots els noms dels infants de la classe. Un per un, els infants ficaran la mà a la capsa i agafaran un nom aleatori. Aquests noms els guardaran a les seves respectives motxilles, i s'explicarà la feina. Com és un treball que es farà conjuntament amb els pares o tutors, el docent entregarà una nota explicativa a cada família explicant l'activitat.

Desenvolupament de l'activitat: els infants, amb ajuda de les seves famílies, hauran de cercar una cançó que s'adeqüi a les emocions que els transmet el company que li ha tocat aleatòriament a la nota. Per exemple: a na Maria li ha tocat regalar-li una cançó a en Tomeu, i aquest sempre la fa enfadar. Per aquesta raó, na Maria haurà de cercar una cançó que li transmeti ràbia. Un parell de dies després, quan tots els infants tinguin la seva cançó, ens col·locarem en rotllana i un per un, per ordre, s'aproparan a aquell company al qual li han de regalar la cançó. L'infant li donarà al docent una nota amb el nom de la cançó escrita, i aquesta serà reproduïda a la pissarra digital. A continuació, aquest infant li haurà d'explicar a l'altre perquè ha escollit aquella cançó, i si vol seguir sentint-se així o si, en cas contrari, li agradaria millorar la relació que comparteixen.

Reflexió i preguntes: quan els dos companys hagin acabat de xerrar, la resta de companys podran ajudar-los a cercar i pensar estratègies per la resolució de conflictes, per tal de millorar les relacions entre ells i crear un bon clima de benestar a l'aula.

6.9. Activitats del bloc 4: Competència social

6.9.1. Activitat 1:

Títol	A què fa gust la música?
Objectius	Ser capaç d'associar un sabor a un so i una emoció, expressar una emoció i un so a partir d'un sabor i fomentar el treball en equip
Competències curriculars	Competència en comunicació lingüística, competència social i ciutadana i competència cultural i artística i competència per aprendre a aprendre
Materials	Petites mostres de diferents sabors i benes.
Temporització	30 minuts
Organització	Parelles
Font	Elaboració pròpia

Descripció de l'activitat:

Assemblea: el docent demanarà als infants que es posin en parelles i que s'asseguin tots en semicercle a terra. S'introduirà l'activitat a partir d'un seguit de preguntes que formularà el mestre: "Què us agrada més de menjar? Per què? Quin sabor té? Aquest sabor et fa sentir feliç, trist...? Quan no us agrada alguna cosa de menjar, feu algun so?"

Desenvolupament de l'activitat: el docent disposarà mostres de diferents sabors, com per exemple: suc de llimona, sucre, sal, suc de taronja, galeta dolça, etc. Per parelles, un dels infants tindrà els ulls tapats, mentre que l'altre haurà de tastar una de les mostres, de manera que aquest atribuirà aquell sabor amb una emoció, i haurà de demostrar-la fent un so, és a dir: si es tracta del gust àcid del suc de llimona, poden associar l'emoció de fàstic amb el so: "uuuugh". D'aquesta manera, el company que té els ulls tapats haurà d'esbrinar l'emoció a partir del so que faci el seu company. S'aniran alternant els rols, fins que s'hagin tastat totes les mostres.

Reflexió i preguntes: quan finalitzi l'activitat, les respostes es posaran en comú i comentaran quines són les que més es pareixen, o no, i per què.

6.9.2. Activitat 2:

Títol	Avui inventam una cançó!
Objectius	Desenvolupar la creativitat, iniciar-se en el procés de creació, fomentar el treball en equip i respectar el torn de paraula i les idees dels altres companys
Competències curriculars	Competència en comunicació lingüística, competència social i ciutadana i competència cultural i artística.
Materials	Pissarra digital i instruments musicals de l'aula
Temporització	45 minuts
Organització	Grup-classe.
Font	Elaboració pròpia

Descripció de l'activitat:

Assemblea: els infants s'asseuran a l'estora i el docent explicarà l'activitat a realitzar, la qual tractarà de crear una cançó trista/alegre/de por/de ràbia.

Desenvolupament de l'activitat primerament, entre tots i respectant els torns, s'inventarà una lletra per a la cançó i el mestre l'anirà escrivint a la pissarra. Quan ja es tingui la lletra de la cançó, s'haurà d'inventar una melodia per acompanyar la lletra, mitjançant l'entonació de la mateixa veu, sons del propi cos o els sons d'instruments musicals. Seguidament, el docent haurà d'ajuntar les dues parts i donar per finalitzada la cançó. Si fer-ho d'aquesta manera resulta molt complicat pels infants més petits, es pot fer d'una altra forma: a mida que es va inventant la

lletra de la cançó, també es va inventant la melodia, de manera que es va provant mitjançant l'assaig-error, fins a finalitzar la cançó.

Reflexió i preguntes: per finalitzar, el docent podrà preguntar als infants una sèrie de qüestions per fer-los reflexionar i saber les seves sensacions, com: “Us ha agradat aquesta activitat? Tots creieu que aquesta cançó pot combinar amb l'emoció d'alegria/tristeses/por...? Per què? Què hauríem de canviar perquè hi combinin?”

6.9.3. Activitat 3:

Títol	Capsa musical
Objectius	Explorar i gaudir de les habilitats expressives i musicals del propi cos, fomentar la participació familiar, identificar les emocions, expressar les emocions a través de la música i emfatitzar amb les emocions dels altres.
Competències curriculars	Competència en comunicació lingüística, competència social i ciutadana, competència cultural i artística, competència per aprendre a aprendre i tractament de la informació i competència digital.
Materials	Capses dels infants, altaveus i pissarra digital
Temporització	15 minuts per infant
Organització	Individual (amb l'acompanyament d'un familiar)
Font	Elaboració pròpia

Descripció de l'activitat:

Assemblea: aquesta activitat es durà a terme aproximadament a mitjans del mes d'abril, per aquesta raó, i com som conscients que aquesta activitat duu molta feina, el docent l'explicarà durant el segon mes de realització de la proposta didàctica (febrer), per tal que les famílies i els infants puguin fer la capsa amb tranquil·litat. L'activitat consisteix en fer una capsa decorada amb ajuda de les famílies, la qual representi una cançó que els transmeti felicitat, tristesa, por, etc. És convenient que aquesta cançó tingui un significat de pes pels infants.

Desenvolupament de l'activitat: cada dia a partir de mitjans del mes d'abril, vindran 3 familiars. Els infants tindran 15 minuts per mostrar la capsa musical a la resta dels companys de la classe amb el seu familiar, i explicar per què han escollit aquella cançó (aquesta serà reproduïda després o abans de fer l'explicació, segons el que diguin l'infant i el seu parent) i les sensacions que aquesta els transmet.

Reflexió i preguntes: seguidament, es farà una assemblea de reflexions, on els seus companys podran explicar les emocions que els ha transmet a ells, i per què. També podran fer

les preguntes que creguin necessàries al familiar o al mateix company, com: “Com has fet la capsa? Perquè té aquest element? Què significa? Què vol dir la cançó?”

6.9.4. Activitat 4:

Títol	Quina emoció ens transmet aquesta cançó?
Objectius	Identificar les emocions, fomentar el treball en equip, expressar verbalment les emocions produïdes per la música i emfatitzar amb les emocions dels companys
Competències curriculars	Competència en comunicació lingüística, competència social i ciutadana, competència cultural i artística, competència per a l'autonomia i iniciativa personal i competència per aprendre a aprendre.
Materials	No es necessita cap material.
Temporització	35 minuts
Organització	Petits grups de 4 infants.
Font	Elaboració pròpia a partir del document de Olmos Martínez, M. (2016): <i>Música y emociones. Propuesta de intervención en el aula de 4 años.</i>

Descripció de l'activitat:

Assemblea: els infants estaran asseguts a l'estora, i la docent explicarà l'activitat que duran a terme a continuació. Se'ls demanarà que es posin en grups de quatre, i a cada grup se li indicarà l'emoció amb la qual hauran de fer feina.

Desenvolupament de l'activitat: els integrants de cada grup hauran de posar-se d'acord per elegir una cançó que representi aquella emoció. Per torns, tindran la possibilitat de demanar ajuda al docent, en el cas de necessitar escoltar alguna de les cançons que han proposat els seus companys, per diferents raons: perquè no la coneixen o perquè no la recorden. El moment de reflexió i preguntes es durà a terme al mateix temps del desenvolupament de l'activitat, ja que seguidament, les cançons s'exposaran davant la resta de la classe, i aquell grup haurà de respondre una sèrie de preguntes: “Té algun significat per a vosaltres? Per què heu triat aquesta cançó? Per què creieu que mostra l'emoció d'alegria/tristesia/por/ràbia?”. La resta de companys també podran exposar la seva opinió i fer preguntes al respecte.

6.10. Activitats del bloc 5: Competència per a la vida i el benestar

6.10.1. Activitat 1:

Títol	Pel·lícules infantils musicals
-------	--------------------------------

Objectius	Identificar un conflicte i reflexionar-hi al respecte, respectar el torn de paraula i escoltar activament als altres
Competències curriculars	Competència en comunicació lingüística, competència social i ciutadana, competència cultural i artística, competència per aprendre a aprendre, competència per a l'autonomia i iniciativa personal i tractament de la informació i competència digital.
Materials	Diferents escenes de pel·lícules musicals infantils (veure annex 8.10)
Temporització	45 minuts
Organització	Grup-classe
Font	Elaboració pròpia

Descripció de l'activitat:

Assemblea: amb els infants asseguts a l'estora, la mestra obrirà una conversa a partir d'un seguit de preguntes: “Us agrada mirar pel·lícules? Quina és la que més us agrada i la que menys? Per què? Hi ha alguna que us faci sentir trists o contents? Quina? Per què? Les pel·lícules solen tenir cançons? Per què creieu que serveixen?”

Desenvolupament de l'activitat: a continuació, es mostraran unes quantes escenes de diferents pel·lícules infantils musicals, allà on el protagonista té un conflicte. Després de la visualització de cada escena es comentarà entre tots el que han vist, què ha passat, com se sent el personatge i com se'l pot ajudar.

Reflexió i preguntes: per a finalitzar l'activitat, s'intentarà respondre a aquelles preguntes que no s'han pogut/sabut contestar al principi de la sessió.

6.10.2. Activitat 2:

Títol	Ens relaxam...
Objectius	Aprendre a relaxar-se, fomentar el benestar i les emocions positives, i oferir recursos per controlar els impulsos de les emocions negatives
Competències curriculars	Competència en comunicació lingüística, competència social i ciutadana, competència cultural i artística i competència per a l'autonomia i iniciativa personal.
Materials	Música relaxant (veure annex 8.11)
Temporització	Cada dos o tres dies, durant 45 minuts
Organització	Grup-classe i per parelles
Font	Elaboració pròpia a partir del document de Merino González, S. (2017): <i>La carpeta de las emociones: Proyecto didáctico para segundo ciclo de Educación Infantil.</i>

Descripció de l'activitat:

Assemblea: tots els infants s'asseuran a l'estora i se farà una assemblea per xerrar dels conflictes que han sorgit fins aquell dia. La docent intentarà guiar la conversa amb diverses preguntes: “Algú em pot explicar qualche problema o conflicte que hagi tingut amb algun company? Per què us vàreu enfadar? Ho vàreu solucionar? Com?”

Desenvolupament de l'activitat: el desenvolupament de l'activitat es durà a terme conjuntament amb el moment de reflexió i preguntes, ja que, amb ajuda del docent, s'intentaran cercar diferents estratègies perquè els conflictes no es tornin a repetir, o per saber com actuar davant un problema. Seguidament, es posarà música tranquil·la, i per parelles, els infants es faran un massatge per relaxar-se i perdonar tot allò dolent que hagi pogut succeir entre ells.

6.10.3. Activitat 3:

Títol	Jo també ser fer coses bé!
Objectius	Ser conscients d'allò que saben fer bé, valorar les qualitats dels companys i de si mateix, respectar el torn de paraula i desenvolupar l'empatia
Competències curriculars	Competència en comunicació lingüística, competència social i ciutadana, competència cultural i artística, i competència per a l'autonomia i iniciativa personal.
Materials	Folis A4, pintures de colors i música relaxant (veure annex 8.12)
Temporització	35 minuts
Organització	Individual
Font	Elaboració pròpia

Descripció de l'activitat:

Assemblea: el docent demanarà als infants que s'asseguin a les seves cadires, i se'ls farà una pregunta de caràcter general, però amb la condició de no respondre-la verbalment. Aquesta és: “Jo de vegades pens que faig les coses malament, i em sent trist... Però la meva àvia sempre em diu que també he de pensar en totes aquelles coses que faig bé... I m'he adonat que en faig moltíssimes, i em sent molt feliç! A vosaltres us passa el mateix? Sou capaços de dibuixar o escriure totes aquelles coses que feu bé? Estic segur que són moltíssimes...”

Desenvolupament de l'activitat: d'aquesta manera, els infants hauran d'escriure o dibuixar en un foli A4 aquelles coses que fan bé individualment, mentre escolten música relaxant.

Reflexió i preguntes: finalment, es compartiran tots els dibuixos amb els companys, i un per un, expressaran verbalment què significa el seu dibuix. El docent penjarà tots els dibuixos i escrits a un plafó, de manera que cada vegada que un infant de la classe es senti trist, li suggerirem que miri el seu dibuix i recordi totes aquelles coses que fa bé, per sentir-se més tranquil i content.

7. Conclusions

Al llarg del present treball, s'ha vist la contribució que fa la música al desenvolupament integral dels infants des d'edats primerenques, però sobretot fent èmfasi en el desenvolupament emocional, ja que, com he explicat anteriorment, la intel·ligència emocional és un pilar fonamental per a l'evolució dels infants, i sense la qual, seria molt complicat, i fins i tot impossible que es desenvolupessin física, cognitiva, social i emocionalment.

Després de l'elaboració del treball, podem concloure que l'objectiu general d'aquest, que era plantejar una unitat didàctica amb la finalitat de treballar l'educació emocional a través de la música en el segon cicle d'Educació Infantil, a partir de la producció de diverses activitats i material didàctic, s'ha complert i materialitzat a partir de cada un dels objectius específics proposats inicialment. D'aquesta manera, en relació amb cada un dels objectius específics, es poden extreure les següents conclusions:

Com a primer objectiu, es va proposar fonamentar, a partir d'estudis i investigacions prèvies, la intel·ligència, l'educació emocional, i la importància i gran quantitat de beneficis que aporten l'educació musical i emocional en l'Educació Infantil, amb l'objectiu de crear una unitat didàctica útil i sòlida. A partir de la revisió i elaboració del marc teòric, es pot concloure la importància de l'educació emocional pel desenvolupament íntegre dels infants, així com també treballar-la a partir de la música, ja que s'ha pogut comprovar que aquesta evoca una gran quantitat de situacions emocionals als éssers humans.

El segon objectiu incloïa revisar i analitzar diferents propostes didàctiques existents sobre el tema, amb la finalitat d'innovar i no repetir activitats i jocs existents. A partir de l'anàlisi de diferents propostes didàctiques, es pot concloure que de cada vegada més, hi ha més interès per part del professorat d'Educació Infantil en dur a terme activitats relacionades amb les emocions i la música de manera conjunta, però, tot i així, he observat que hi ha una immensa falta d'innovació i creació en elles, fent així que la majoria de les activitats siguin iguals.

El tercer i darrer objectiu específic que es va proposar, consistia en l'elaboració d'una unitat didàctica amb activitats que tractessin de manera igualitària la música i les emocions, com a eina per a treballar altres àrees del currículum d'Educació Infantil. Per poder aconseguir aquest objectiu, es va crear una unitat didàctica, mitjançant una metodologia activa i participativa, organitzada en cinc blocs que es corresponen amb les competències emocionals proposades per Bisquerra (2003), que són: consciència emocional, regulació emocional, autonomia emocional, habilitat social, i competències per a la vida i el benestar.

Per tant, aquest Treball de Fi de Grau compta amb el disseny d'una proposta d'intervenció per a treballar l'educació emocional a través de la música, per a infants del segon cicle d'Educació Infantil, amb la finalitat de donar l'oportunitat als docents, d'endinsar-se en el món de les emocions i la música, oferint-los una base teòrica i les eines indispensables per dur a terme una tasca adequada, contextualitzada i completa.

Malgrat que aquest treball està limitat a un nombre concret de pàgines, sóc conscient que es pot ampliar, i ja no només referint-me a un augment de la seva extensió, sinó també als diferents tipus d'emocions amb les quals es poden treballar a part de les que s'han emprat en la proposta didàctica, la música, les activitats i el seu desenvolupament, així com també les seves modificacions i possibles alternatives. A més a més, com ja he esmentat en diversos moments durant el meu discurs, les activitats proposades es poden modificar i canviar certs objectius, continguts i materials, per tal que es puguin treballar a altres nivells educatius, ja sigui des de primer cicle d'Educació Infantil, fins a ESO, Batxiller, o fins i tot, la Universitat.

Per a concloure, cal dir que la principal limitació d'aquest treball ha estat el fet de no poder-lo posar en pràctica, la qual cosa comporta que els objectius plantejats inicialment i les activitats, no puguin ser avaluats per tal de fer millores en un futur. Encara i així, m'agradaria destacar que, veient l'extensió del treball i sabent el poc temps que tenia per a la seva elaboració, ha estat gràcies a la meva constància i implicació que el meu treball s'ha realitzat amb èxit i complint amb les expectatives que tenia des d'un principi.

8. Referències bibliogràfiques

Álvarez, T., Bertran, C., Caballero, A., Cebrián, A., Gómez, L., Luque, P., Mas, N., Meraga, N., Nieto, Y., Perich, M., Solé, A., Terradellas, A., Tintó, S., Trius, I., Vicario, C., Villacampa, E., Vicens, M., Whitehouse, A. and Zafra, J. (2016): *La música vista a través de futuros docentes: ¿La formación musical sirve a los maestros generalistas de Primaria?*. [online] E-revistas.uji.es. Extret de: <http://www.eevistes.uji.es/index.php/artseduca/article/view/2135>

Sanz Ferrer, A. (2018): *La música emociona: Una intervención en el aula de Educación Infantil*. Extret de: http://repositori.uji.es/xmlui/bitstream/handle/10234/179667/TFG_2018_SanzFerrer_Ana.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Berlanga, N.; Bisquerra, R. (2011): *Cómo gestionar las emociones. Las emociones positivas hay que construirlas*. *Psychologies*, p.86. Consulta en línea 1 de juliol de 2012 a http://www.cmmonuriol.com/public/news/documents_adjunts/Psychologies%2075-2011_P.pdf

Benenzon, R (2004): *Teoría de la musicoterapia. Aportes al conocimiento del contexto no-verbal*.

Bisquerra, R. (1995). *Orígenes y desarrollo de la orientación psicopedagógica*. Madrid: Narcea.

Bisquerra, R. (2003): *Educación emocional y competencias básicas para la vida*. *Revista de Investigación Educativa (RIE)*, vol. 21 (1), pp. 7-43.

Bisquerra, R. (2011) *Educación emocional. Propuestas para educadores y familias*. DESCLEÉ, Bilbao. Extret de: [https://scholar.google.es/scholar?q=Bisquerra+et+al.+\(2011\)+Educaci%C3%B3n+emocional.+Propuestas+para+educadores+y+familias.&hl=es&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholart](https://scholar.google.es/scholar?q=Bisquerra+et+al.+(2011)+Educaci%C3%B3n+emocional.+Propuestas+para+educadores+y+familias.&hl=es&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholart)

Berrocal, J. (2008): *Música y Neurociencia: la musicoterapia. Sus fundamentos, efectos y aplicaciones terapéuticas*. Barcelona: UOC. Extret de: https://www.academia.edu/35435667/Jauset_Berrocal_Jordi_Mu_sica_y_neurociencia_la_musicoterapia

Csikszentmihalyi, M. (1990). *Flow: The psychology of optimal experience*. New York: Harper Perennial. Extret de: https://www.researchgate.net/publication/224927532_Flow_The_Psychology_of_Optimal_Experience

Darwin, C. (2009). *The Origin of Species: By Means of Natural Selection, or the Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life* (Cambridge Library Collection - Darwin, Evolution and Genetics). Cambridge: Cambridge University Press. doi:10.1017/CBO9780511694295. Extret de: <https://www.cambridge.org/core/books/origin-of-species/694654882E6565652B725923A6278EAF>

Decret 71/2008, de 27 de juny, pel qual s'estableix el currículum de l'Educació Infantil a les Illes Balears. Extret de: http://weib.caib.es/Normativa/Curriculum_IB/infantil/annex_infantil.pdf

Delors, J. (1996.): *“Los cuatro pilares de la educación” en La educación encierra un tesoro*. Informe a la UNESCO de la Comisión internacional sobre la educación para el siglo XXI, Madrid, España: Santillana/UNESCO. pp. 91-103.

Fujioka, T., Ross, B., Kakig, R., Pantev, C. and Trainor, L. (2006): *One Year Of Musical Training Affects Development Of Auditory Cortical-Evoked Fields In Young Children*. [online] Extret de: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/16959812>.

Gardner, H. (1983). *Frames of mind. The theory of Multiple Intelligences*. Extret de: https://www.academia.edu/36707975/Frames_of_mind_the_theory_of_multiple_inteligences

Gardner, H. (1998): *Inteligencias Múltiples*. Barcelona: Paidós.

Giovannelli F, Banfi C, Borgheresi A, Fiori E, Innocenti I, Rossi S, Zaccara G, Viggiano (2012): *The effect of music on corticospinal excitability is related to the perceived emotion: A transcranial magnetic stimulation study*. MP, Cincotta M. Unità Operativa di Neurologia, Azienda Sanitaria di Firenze, Firenze, Italy; Dipartimento di Psicologia, Università degli studi di Firenze, Firenze, Italy.

Goleman, D. (1995). *Inteligencia Emocional*. Barcelona: Kairós. Extret de: <http://www.codajic.org/sites/www.codajic.org/files/Inteligencia%20Emocional%20%20Daniel%20Goleman.pdf>

González Valdés, N. & Prieto Saborit, J. (2009): *Beneficios de la música en la práctica psicomotriz*. [online] Efdportes.com. Extret de: <https://www.efdeportes.com/efd139/beneficios-de-la-musica-en-la-practicapsicomotriz.htm>

Gustems, J., & Calderon, C. (2005): *No t'emocionis... Escolta! L'ús de la música en l'educació emocional*. Extret de: http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/11537/3/Musica_Educacio_Emocional.pdf

Gustems, J., & Oriola, S. (2015): *Educación emocional y educación musical: Recursos didáctico-musicales para la consecución de competencias emocionales*. Extret de: https://www.researchgate.net/profile/Josep_Gustems/publication/282604182_Educacion_emocional_y_educacion_musical/links/56136ee208aede13b5c317a/Educacion-emocional-y-educacion-musical.pdf

Hsieh, S.; Hornberger, M.; Piguet, O; Hodges, JR. (2012): *Brain correlates of musical and facial emotion recognition: Evidence from the dementias*. Neuroscience Research Australia, Sydney, NSW 2031, Australia; School of Medical Sciences, University of New South Wales, Sydney, NSW 2052, Australia. Extret de: https://www.researchgate.net/publication/316824556_Brain_correlates_of_musical_and_facial_emotion_recognition_Evidence_from_the_dementias

Ho, Yim-Chi & Cheung, Mei-Chun & Chan, Agnes (2003): *Music Training Improves Verbal but Not Visual Memory: Cross-Sectional and Longitudinal Explorations in Children*. Neuropsychology. 17. 439-50.10.1037/0894-4105.17.3.439. Extret de: https://www.researchgate.net/publication/10578556_Music_Training_Improves_Verbal_but_Not_Visual_Memory_Cross-Sectional_and_Longitudinal_Explorations_in_Children

Jauset Berrocal, J., (2008): *Música Y Neurociencia: La Musicoterapia. Sus Fundamentos, Efectos Y Aplicaciones Terapéuticas*. [online] Extret de: https://www.academia.edu/35435667/Jauset_Berrocal_Jordi_Musica_y_neurociencia_la_musicoterapia

Jauset Berrocal, J. (2017): *¿La Música Distrae?.* [El Ejido]: Círculo Rojo.

Juslin, P. N. (2011). *Music and emotion: Seven questions, seven answers*. In: I. Deliège & J. Davidson (Eds.). *Music and the mind: Essays in honour of John Sloboda* (pp. 113-135). New York: Oxford University Press. Extret de: https://www.researchgate.net/publication/209436300_Emotional_responses_to_music_Experience_expression_and_physiology

López Cassá, E. (2003): *Educación emocional. Programa para 3-6 años*. Barcelona: Praxis- Wolters Kluwer.

López Cassá, E. (2011): *Educar las emociones en la infancia (de 0 a 6 años). Reflexiones y propuestas prácticas*. Madrid: Wolters Kluwer.

Merino González, S. (2017): *La carpeta de las emociones: Proyecto didáctico para segundo ciclo de Educación Infantil*. Extret de:

<http://www.codajic.org/sites/www.codajic.org/files/La%20carpeta%20de%20las%20emociones%20.%20Proyecto%20Did%C3%A1ctico.pdf>

Mosquera, I. (2013): *Influencia de la música en las emociones*. Realitas, Revista de Ciencias Sociales, Humanas y Artes, 1 (2), 34-38. Extret de: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4766791>

Olmos Martínez, M. (2016): *Música y emociones. Propuesta de intervención en el aula de 4 años*. Extret de: <https://reunir.unir.net/bitstream/handle/123456789/4483/OLMOS%20MARTINEZ%2C%20MARIA.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Pascual, P. (2006): *Didáctica de la música para educación infantil*. Madrid, España: Pearson. Extret de: http://www.ingebook.com/ib/NPcd/IB_BooksVis?cod_primaria=1000193&codigo_libro=

Pérez, M., Pujol, E. and Pujol, A. (2015): *Jugant Amb La Música: Bebès..* Barcelona.

Reynolds, A. and Valerio, W. (1998): *Music Play: The Early Childhood Music Curriculum, Guide For Parents, Teachers, And Caregivers*. Chicago: GIA Publications.

Salovey, P. & Mayer, J.D. (1990): *Emotional Intelligence*. Extret de: <https://journals.sagepub.com/doi/10.2190/DUGG-P24E-52WK-6CDG>

Sánchez García, C. (2018): *Creatividad musical y emociones: Proyecto didáctico en el aula de Educación Infantil*. Extret de: <http://uvadoc.uva.es/bitstream/handle/10324/32684/TFG-L2170.pdf;jsessionid=8927C4FD980D91C4DA1A442244CF18FC?sequence=1>

Santiago y Miras, A. (2002). *La función lúdica del lenguaje en las canciones populares infantiles*. En Espéculo. Revista de estudios literarios. Universidad Complutense de Madrid. Extret de: <http://webs.ucm.es/info/especulo/numero21/infantil.html>

Sarget, M.A., (2003). *La música en la educación infantil: estrategias cognitivomusicales*. Revista de la Facultad de Educación de Albacete, Nº. 18, 197-209.

Sassano, M. (2003): *Cuerpo, tiempo y espacio. Principios básicos de la psicomotricidad*. Buenos Aires: Editorial Stadium.

Trujillo Flores, M. and Rivas Tovar, L. (2005): *The Origins, Evolution And Construction Of Models Of Emotional Intelligence*. [online] Scielo.org.co. Extret de: http://www.scielo.org.co/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0121-50512005000100001

Yáñez, B. (2011): *Musicoterapia en el paciente oncológico*. *Cultura de los cuidados*, 15 (29), 57- 73. Extret de: https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/17454/1/Cultura_Cuidados_29_07.pdf

Zavalloni, G (2008). *Pedagogía del caracol. Por una escuela lenta y no violenta*. Barcelona: GRAÓ: 2011. Extret de: <http://www.mendoza.edu.ar/wp-content/uploads/2017/11/PEDAGOGIA-DEL-CARACOL.pdf>

9. Annexos

9.1. Annex 1: Conte “El país DO-RE-MI” (elaboració pròpia)

Hi havia una vegada, en el país DO-RE-MI, un rei molt dolent que es deia Gong ([cop de gong, https://www.youtube.com/watch?v=nT2PVU64FPY](https://www.youtube.com/watch?v=nT2PVU64FPY)). Era tan dolent que va prohibir la música i tots els instruments que vivien allà tenien tanta por que ni sortien de casa.

Un dia, a casa del senyor Clavé i la senyora Celesta, va néixer un petit piano: en Pau. Quan era petit, en Pau tocava fluixet i era molt feliç perquè podia tocar tot el dia sense que l’escoltés el Rei Gong. Però quan es va fer una mica més gran, el seu so també es va fer més fort, i els seus pares li van dir que ja no podia tocar més, perquè si el rei l’escoltava, se’l emportaria al castell i el tancaria per sempre a una habitació molt fosca.

A mida que passaven els dies en Pau estava més trist ([música trista de piano, “Sueño de amor” de Liszt, https://www.youtube.com/watch?v=WN38J1pokZU](https://www.youtube.com/watch?v=WN38J1pokZU)). Necessitava tocar per ser feliç. Sentia que s’estava apagant i per això un dia es va atrevir a sortir de casa, per intentar buscar la felicitat que necessitava.

Mentre passejava, es va trobar amb un violí, el qual pareixia molt, però que molt trist, ja que no deixava de plorar ([música trista de violí, “Vocalise” de Rachmaninov, https://www.youtube.com/watch?v=6qomdpBwAZU](https://www.youtube.com/watch?v=6qomdpBwAZU)):

- Hola, sóc el piano Pau. Tu qui ets?
- Hola... Jo sóc el violí Valentí...
- Què et passa? Per què plores?
- Els meus pares no em deixen tocar a casa i jo ho necessito per ser feliç.
- A mi em passa el mateix — va dir en Pau —. T’agradaria ser el meu amic?
- Siii. Moltes gràcies, Pau!

Així, el piano Pau i el violí Valentí es varen fer amics. Estaven tan contents que els seus instruments varen sonar alhora i es va crear una melodia tan meravellosa que es van quedar bocabadats ([música alegre de violí i piano, “Tarantella” de Sarasate, https://www.youtube.com/watch?v=JkxZL4tMhds](https://www.youtube.com/watch?v=JkxZL4tMhds), a partir del minut 1:54). D’aquesta manera, varen pensar que podrien crear una banda musical, però per fer-la havien de cercar més instruments musicals.

Mentre caminaven el piano Pau i el violí Valentí es varen trobar amb un arpa, la qual estava molt tranquil·la asseguda a la gespa, mentre llegia un llibre (música tranquil·la d'arpa, “Arabesque nº 1” de Debussy, https://www.youtube.com/watch?v=hWTe3C_RoDo):

- Bones tardes, som el piano Pau i el violí Valentí. Tu qui ets?
- Jo som l'arpa Ariadna. Què feu per aquí? — deixant el llibre a un costat.
- Havíem pensat crear una banda musical. T'agradaria formar part?
- Ohhh, que bé. És clar que sí. — va contestar l'Ariadna.

Els tres instruments van començar a sonar junts i va sorgir la màgia (música celta, trio de piano, violí i arpa, <https://www.youtube.com/watch?v=PeAS-PiEGD0>): En Pau cada vegada estava més il·lusionat.

- Anem a veure si trobem algun instrument més? — va exclamar molt entusiasmat el piano Pau.
- Siii! — van contestar el violí Valentí i l'arpa Ariadna.

Així, el piano Pau, el violí Valentí i l'arpa Ariadna varen seguir el seu camí. De lluny, varen observar un trombó que escoltava música amb els seus auriculars. Els instruments es varen apropar a poc a poc, fins que el violí Valentí va dir: “Hola. Qui ets?” El trombó no ho va escoltar, ja que tenia la música dels auriculars amb el volum molt alt. El violí Valentí ho va intentar de nou cridant molt més fort: “Hola!! Qui ets?!” El trombó es va donar un bon ensurt, i es va girar (música d'ensurt de trombó, “Fly or die” de Gilles Rocha, <https://www.youtube.com/watch?v=RB9vJpNYuL0>):

- Qui sou? Què voleu de mi? — va dir el trombó molt espantat
- Tranquil, nosaltres som el piano Pau, el violí Valentí i l'arpa Ariadna, tu qui ets?
- Jo sóc el trombó Ramón...
- Necessitem instruments per formar una banda musical. T'agradaria formar-hi part?
- Em sembla molt bona idea! — va dir en Ramón.

Així, el piano Pau, el violí Valentí, l'arpa Ariadna i el trombó Ramón van seguir caminant, fins arribar a un petit parc, on es varen trobar amb una bateria. Semblava que estava molt

contenta, ja que no deixava de riure mentre corria, saltava i reia (música d'alegria de bateria, solo de Phil Collins, <https://www.youtube.com/watch?v=xJJurkMhLEQ>, a partir del minut 4:50):

- Hola! Nosaltres som el piano Pau, el violí Valentí, l'arpa Ariadna i el trombó Ramón, i... — va dir el piano Pau sense poder acabar de presentar-se.
- Hola amics! Jo sóc la bateria Bertina! Voleu jugar amb mi? — va exclamar molt entusiasmada.
- Bé... Realment, et volíem preguntar si t'agradaria formar part de la nostra banda musical.
- De veritat? M'encantaria! Quina passada! — saltant d'alegria

Així, el piano Pau, el violí Valentí, l'arpa Ariadna, el trombó Ramón i la bateria Bertina, van decidir que ja eren suficients membres per a la banda... Però de sobte van escoltar com algú cridava molt enfadat (música de ràbia de guitarra, <https://www.youtube.com/watch?v=zPgK2werWA8>). Estaven tan espantats, que es van apropar per veure què passava. “És una guitarra. — va dir molt fluixet la bateria Bertina”. A poc a poc, es varen anar apropant molt més, fins que varen estar al seu costat:

- Hola! Nosaltres som el piano Pau, el violí Valentí, l'arpa Ariadna, el trombó Ramón i la bateria Bertina. Tu qui ets?
- Sóc la guitarra Guillem, i ara deixeu-me,estic molt enfadat!! No vull parlar amb ningú.
- I... Què et passa? — va preguntar molt indecís el piano Pau
- M'encanta tocar, però els meus pares no em deixen, perquè diuen que si el rei Gong m'escolta, em trencarà amb una destrat i cremarà la meva fusta per fer foc a la xemeneia. — va dir amb les celles arrufades.
- Què et sembla si t'uneixes al nostre grup musical i així podràs tocar tot el que vulguis amb nosaltres?.
- Em sembla una idea fantàstica! Gràcies! — va dir molt sorprès i agraït.
- I... Què passarà si ens escolta el rei Gong i ve a buscar-nos ? — va preguntar la guitarra Guillem.
- Doncs lluitarem, tocant tots junts. — va contestar en Pau molt segur.

Així, el piano Pau, el violí Valentí, l'arpa Ariadna, el trombó Ramón, la bateria Bertina i la guitarra Guillem, van començar a tocar junts. Estaven contentíssims, perquè el violí Valentí i la guitarra Guillem ja podien tocar tranquils, i en piano Pau, a la fi, va trobar la felicitat que buscava. Però, de sobte, van escoltar que algú s'apropava i es van espantar creient que era el rei Gong. Van deixar de tocar de cop i només s'escoltava com tremolaven de por, però poc a poc es va anar escoltant una música llunyana que cada vegada s'apropava més.

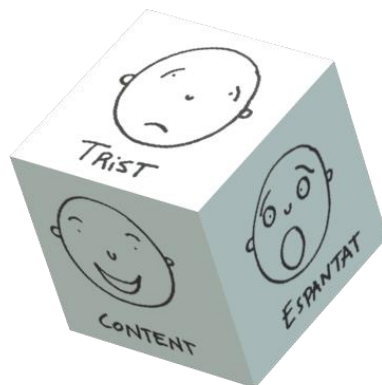
Tots cinc es van mirar sorpresos i van seguir tocant sense entendre massa bè què passava, amb la sorpresa que tots els instruments del regnat van sortir de les cases tocant plegats fins arribar a ells.

El rei Gong va escoltar la música, i molt enfadat va córrer a veure qui tocava per llençar-lo al contenidor de les deixalles. Però res més lluny d'això... Quan va arribar i va veure a tots els instruments tocant junts, va plorar d'emoció:

- Quina música més maca. Quina preciositat! — va dir el rei Gong amb llàgrimes als ulls.
— Puc tocar amb tocar amb vosaltres, si us plau?
- Es clar que si!- va contestar el piano Pau.

A partir d'aquell dia, tots els instruments van poder tocar i la felicitat va regnar en el país DO-RE-MI (concert final d'orquestra, “Concierto Aranjuez” de Juan Rodrigo, <https://www.youtube.com/watch?v=YIGm5-hdl7o>).

9.2. Annex 2: Dau emocional (figura d'elaboració pròpia)

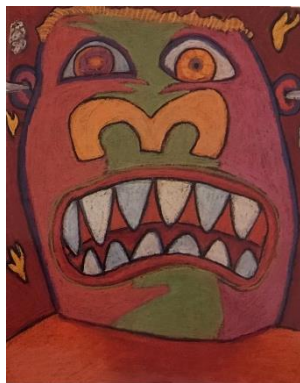
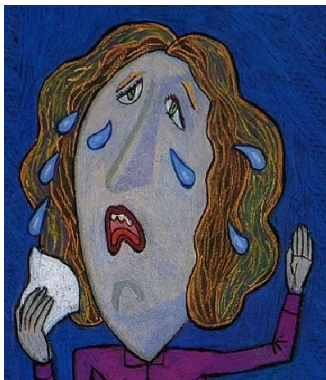

9.3. Annex 3: Música emprada per a l'activitat “Auriculars, música, mans... Acció!”

- Música trista d'orquestra, “Adagietto, sinfonia n°5” de Mhaler (<https://www.youtube.com/watch?v=mK6Q0rmZtew>)

- Música alegre de violí i piano, “Zapateado” de Sarasate (<https://www.youtube.com/watch?v=sJLaOLk5-Ys>)
- Música tranquil·la de piano i cello, “El cisne” de Saint-Saëns (<https://www.youtube.com/watch?v=3qrKjywo7Q>)
- Música de por d’orquestra, “La consagración de la primavera” de Stravinski (https://www.youtube.com/watch?v=bxQT7w2A_QY)
- Música de ràbia de piano, “Libertango” de Piazzola (<https://www.youtube.com/watch?v=d-4AINsfKCA>)
- Música de sorpresa d’orquestra, “Sinfonia sorpresa” de Haydn (https://www.youtube.com/watch?v=wq_gRHY8ySo)
- Música de vergonya, de veu i orquestra, “Dueto de los gatos” de Rossini (<https://www.youtube.com/watch?v=i08Zsaldocc>)

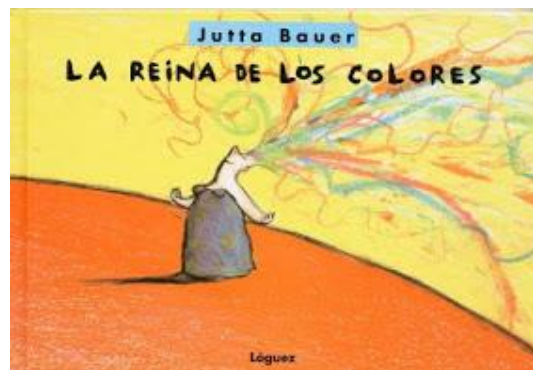
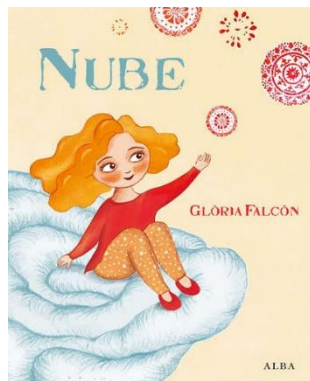
9.4. Annex 4: Imatges de la capsa emocional (imatges extrems del conte “Com et trobes?” de Philip Stanton)

9.5. Annex 5: Música emprada per a l'activitat “Ens emocionem mentre pintam música”

- Música amb varies emocions, de tots els instruments, “Carnaval de los animales” de Saint-Saëns (<https://www.youtube.com/watch?v=1L993HNAa8M>)

9.6. Annex 6: Possibles contes per a l'activitat “Musicalitzem una història” (imatges extretes de Google Imagenes)

9.7. Annex 7: Vídeo emprat per a l'activitat “Pedro y el Lobo”

- “Pedro y el Lobo” de Serguéi Prokófiev (Op. 67) escrita el 1936 (<https://www.youtube.com/watch?v=31Df9snxMcM>)

9.8. Annex 8: Música emprada per a l'activitat “Aquest sóc jo!”

- Música tranquil·la de piano, “Consolació n° 3” de Liszt (<https://www.youtube.com/watch?v=705LabZ1U88>)

9.9. Annex 9: Música emprada per a l’activitat “Mural emocional”

- Música trista d’orquestra, “Vals triste” de Sibelius (<https://www.youtube.com/watch?v=OoUBZ43M2WY>)
- Música alegre de violí i piano, “La danza de los duendes” de Bazzini (<https://www.youtube.com/watch?v=EmZzJ8J4eDg>)
- Música de por d’orquestra, “La consagración de la primavera” de Stravinski (<https://www.youtube.com/watch?v=6F8qv0JBWkE>)
- Música de ràbia de cello, “Thunderstruck”, de 2CELLOS (<https://www.youtube.com/watch?v=uT3SBzmDxGk>)

9.10. Annex 10: Pel·lícules emprades per a l’activitat

- Toy Story 1 – Buzz Lightyear descobreix que és una joguina (<https://youtu.be/TumL8WMcEtY>)
- Coco – La família d’en Coco no el deixen tocar música (<https://youtu.be/-F-Ex8hAjRU>)
- Los mundos de Coraline – Els pares de na Coraline no li fan cas (<https://www.youtube.com/watch?v=6yt84eu3juo>) des del minut 9:27 al minut 10:35.
- Mulan – Descobreixen que és una dona (<https://www.youtube.com/watch?v=zzMsIZNg6ig>)

9.11. Annex 11: Música emprada per a l’activitat “Ens relaxem...”

- Música tranquil·la d’orquestra, “1º mov. La pastoral” de Beethoven (https://www.youtube.com/watch?v=l_EDBM1tOEo)

9.12. Annex 12: Música emprada per a l’activitat “Jo també ser fer coses bé”

- Música tranquil·la d’orquestra, “2º mov. La pastoral” de Beethoven (<https://www.youtube.com/watch?v=vKfAF4jVqnA>)